60 ФРУНЗЕ РАЙОНИ

ЗАФАРЛАРИМИЗ СОЛНОМАСИ

Район Тошкентнинг жанубий қисмига жойлашган. 1936 йил сентябрь ойида ташкил этилган. Территорияси 2058 гектар, 1936 йилда районда 38 минг киши яшар эди, ҳозир аҳолиси 145 минг кишига етган. Территорияда машинасозлик, енгил ва озиқ-овқат саноати, ёғочни қайта ишлаш, энергетика ва бошқа 20 та корхона жойлашган.

Районда 30 дан зиёд илмий-тадқиқот, лойиҳа ва технология институтлари, конструкторлик бюроси бор. Бу ерда 3 та олий ўқув юрти, 3 та ўрта махсус ўқув юрти, 7 та шаҳар ҳунар-техника билим юрти мавжуд. 17 мактабда 11,1 мингдан зиёд бола таълим олмоқда. 50 та мактабгача болалар муассасаларига 7,5 минг кичкинтой қатнашади.

Район аҳолисига 18 касалхона, поликлиника ва бошқа кўплаб соғлиқни сақлаш муассасалари медицина хизмати кўрсатяпти. Юзга яқин савдо ва умумий овқатланиш корхоналари ишлаяпти.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 225 (3423)
27 СЕШАНБА СЕНТЯБРЬ 1977 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

М. В. Фрунзе Тошкентда

...1920 йилнинг 22 февралида В. И. Ленин томонидан имзо чекилган мандатга биноан М. В. Фрунзе дала штаби билан бирга Самарадан Тошкентга келди.

Туркистон фронтининг штаби Маҳрам (ҳозирги «Правда Востока» кўчасидаги «Шарқ» меҳмонхонаси)да жойлашган эди.

Михаил Васильевич Фрунзе шу ердан Фарғонага—Семиречьега борган, 1920 йилнинг 12 июлида Верний (ҳозирги Олмаота шаҳри)да кўтарилган қўзғолонни бостиришга худди шу ердан жўнаган эди.

1920 йилнинг 16—18 июнь кунларида М. В. Фрунзе ва В. В. Куйбишев иштирокида ўтказилган Туркистон Коммунистик партияси Ўлка комитетининг кенгайтирилган йиғилишида миллатчи - социалистларга қақшатғич зарба берилди. Улар миллатчилик нуқтаи назаридан келиб чиқиб республикада «Турк» республикаси деб аталмиш республика ташкил қилишни талаб этишган эди. Бу аксилинқилобчиларга жуда қўл келган бўларди.

М. В. Фрунзе армияда идеология ишларини яхшилашда катта роль ўйнади. У маҳаллий ҳарбий кадрларни тайёрлаш ишига катта ҳисса қўшди.

1920 йилнинг сентябрида М. В. Фрунзе янги ташкил қилинган Жанубий фронтга қўмондон қилиб тайинланди. У 1920 йилнинг 10 сентябрида Тошкентдан жўнаб кетди.

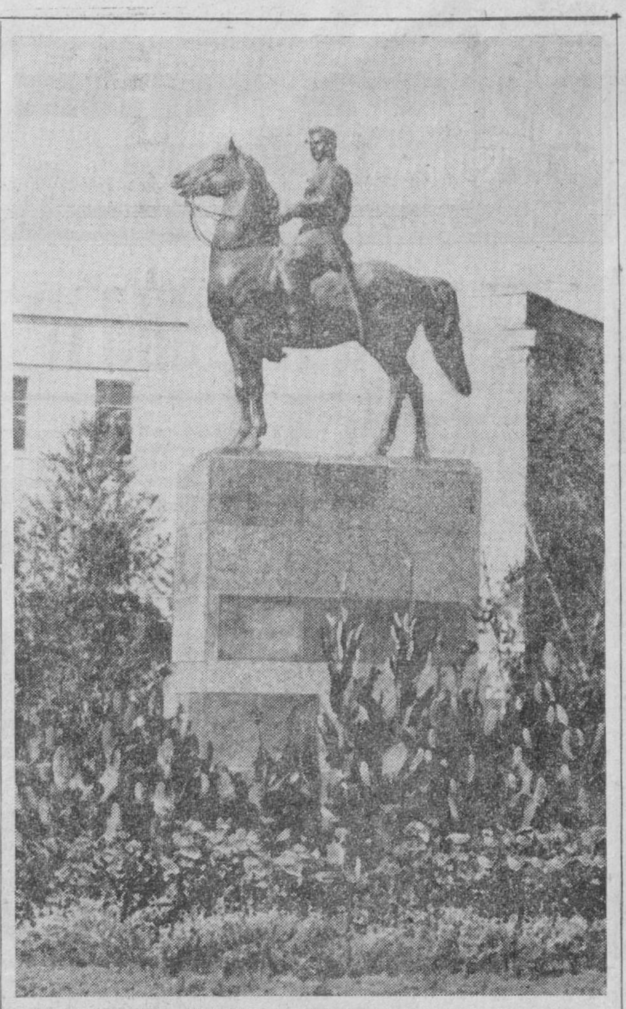

М. В. ФРУНЗЕГА УРНАТИЛГАН ҲАЙКАЛ.

МЕҲНАТДА ТУҒИЛГАН ДЎСТЛИК

Фрунзе номидаги... Бу сўзда қанчалар кўп маъно бор-а! Оташин революционер, Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбоби, талантли қўмондон ва СССР Куролли Кучларининг ташкилотчиси. Район марказида унинг номи билан юритилаётган майдонда М. В. Фрунзе ҳайкали ўрнатилган.

Район кўчалари бўйлаб бир кезинг-а. Улар грузин шоири Шота Руставели, украин ҳарбий саркардаси Богдан Хмельницкий, ўзбек ёзувчилари Муқимий ва Абдулла Қаҳҳорлар номи билан аталган. Районимизда Текстильная, Стахановцев кўчалари, Обувная, Заводская маҳаллалари бор. Бу номлар нимани билдиради? Бизнингча, улар халқлар дўстлиги, совет халқининг тинч меҳнати тўғрисида ҳикоя қилади. Дўстлик ва меҳнат! Бундан мўътабарроқ нима бор?

Республика тўқимачилик саноатининг тўнғичи тўқимачилик комбинати Россия Федерацияси ва бошқа иттифоқдош республикалардан келган турли миллатга мансуб миллат кишилари қўли билан бунёд этилди. Бу корхона, унинг атрофида вужудга келган шаҳарча Фрунзе районига асос солди. Ҳозир амалда бўлган СССР Конституцияси қабул қилинган йилда унинг солномаси бошланган эди. 40 йил мобайнида Тошкентнинг қинғир-қийшиқ кўчалари билан тўла бу районни республикамиз пойтахтининг йирик индустриал ва илмий марказларидан бирига айланди. У қанотини кенг ёзди, тез юксала бошлади.

Қирқ йил мобайнида район корхоналарининг саноат маҳсулотлари ҳажми 20 марта ошди. Агар 1936 йилда район индустрияси асосан уч тармоқ: енгил, энергетика ва маҳаллий саноатдан иборас бўлган бўлса, ҳозир уларга машинасозлик, асбобсозлик, химия, бинокорлик материаллари ва қурилиш индустрияси, ёғочни қайта ишлаш ва бошқа саноат тармоқлари қўшилди.

Эндиликда районимиз саноат корхоналарининг маҳсулотлари жаҳоннинг 70 дан зиёд мамлакатига экспорт қилинмоқда. Турар жой ва маиший шароитларда ҳам муҳим ўзгаришлар рўй берди. Районнинг территорияси ободонлашди. Коммунистик меҳнатнинг синовдан ўтган шакллари—шанбалик ва ҳашарлар ёрдамида миллионлаб дарахт кўчатлари, гуллар ўтқазилди, хиёбон ва боғлар барпо этилди. Мавжуд

С. СУЛТОНОВА,
Ўзбекистон КП Фрунзе район комитетининг биринчи секретари.

252 кўча ва йўлкаларнинг деярли ҳаммаси асфальтланган. Барча квартиралар электрлаштирилган, 98 проценти газлаштирилган, 65 проценти иссиқ сув билан таъминланган. Савдо тармоқлари тўрт марта, умумий овқатланиш корхоналарининг сони беш марта ошди. Ҳар бир янги беш йилликда янги мактаблар, поликлиника ва болалар боғчалари ишга тушмоқда. Уларнинг барчаси район меҳнат коллективларининг қаҳрамонона меҳнати мевасидир. Районимизда 80 дан зиёд миллат вакиллари қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар.

Утган саккиз ой мобайнида саноат маҳсулотларини реализация қилиш плани 101,6 процент бажарилди. Топшириққа қўшимча 3 миллион 336 минг сўмлик, яъни қабул қилинган социалистик мажбуриятга нисбатан 66 минг сўмлик кўп маҳсулот реализация қилинди. Бу меҳнат унумдорлиги ўсиши ҳисобига таъминланди.

Бу йил «Таштекстильмаш» заводининг кўп миллатли коллективи ажойиб меҳнат ютуқларига эришди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш плани ошириб бажарилди. Бу ерда бултургига нисбатан меҳнат унумдорлиги ўсиши 112,4 процентни ташкил этди. Биринчи ярим йиллик якунларига кўра коллектив район партия комитети ва район ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлди. Корхонанинг ишлаб чиқарган тўрт машинаси Давлат Сифат белгисини олди. Биттаси эса халқаро кўргазманинг олтин медалига сазовор бўлди.

Абразив комбинати, қурилиш материаллари комбинати, 1-пойафзал фабрикаси, экспериментал-механика заводи, 1-темир-бетон буюмлари заводи, 1-ёғочни қайта ишлаш заводи, «Узбеккинодеталь» заводи, «Узоргтехстрой» босмахонаси, «ЦНИИХпром»нинг ишлаб чиқариш устахоналари ва «Узэнерголегпром» корхоналари коллективлари планларни адо этишда яхши кўрсаткичларни қўлга киритишди. Уларнинг барчаси 7 ноябргача икки йиллик планни бажариш мажбуриятини олиб, ваъдаларига вафо қилмоқдалар.

Районнинг барча корхоналари «Октябрь юбилейига—60 зарбдор ҳафта» шиори остида социалистик мусобақада иштирок этишяпти. «Сафимизда қолоқлар бўлмасин» ҳаракати кенг қулоч ёйди. Ишлаб чиқаришнинг ички резервларини қидириб топиш ва улардан фойдаланиш кўриги давом этмоқда.

Районнинг ҳар бир корхонаси, цехи, участкаси, бригадаси, ҳар бир ишчисининг планни бажаришига қаратилган конкрет тадбирлар ишлаб чиқилган. Ҳозир юздан зиёд ишчи уч йиллик ва ундан зиёдроқ шахсий планларини бажаришди. Улар орасида пардозлаш трестининг Сотиболди Мирхолдоров бошлиқ кошинкорлар бригадаси, 1-пойафзал фабрикасининг бичувчиси Пелагея Рибченко, тўқимачилик комбинатининг ишчилари Нина Ершова, Любовь Герасимова, Анна Верзилина ва бошқалар бор.

Район меҳнаткашлари Москва областининг Наро-Фоминск райони меҳнаткашларининг юбилей олди ҳар бир кунини зарбдор меҳнат, юқори самарадорлик ва сифат кунига айлантириш бўйича ташаббусини қизғин қўллаб-қувватладилар ва «Юбилей вахтасига — зарбдор якун» шиори остидаги социалистик мусобақага қўшилдилар. Москваликларнинг бу ташаббусига биринчи бўлиб конструкторлик-технологик ишлаб чиқариш корхонаси, «Главташкентстрой»нинг саноат корхоналари бошқармаси, 1-пойафзал фабрикаси, «Таштекстильмаш» заводи коллективлари қўшилдилар. Кундан-кунга «Икки беш йиллик план — бир беш йилликда», «Шогирд—мураббийга тенглашсин» ва бошқа шиорлар остидаги ҳаракат кенгаймоқда. Бунда Тошкент шаҳридаги қўшни Ленин райони ва Олмаотадаги Авезов райони билан тобора мустаҳкамланиб бораётган мусобақа катта омил бўлмоқда. Дўстона ишлаб чиқариш алоқалари бизнинг районга янги марраларни эгаллашга ёрдам беряпти.

Октябрь арафасида нигоҳимиз қайси соҳага тушмасин, ҳамма ерда биз халқлар дўстлиги, биргаликдаги меҳнатимиз меваларини кўрамиз. «Ленинча миллий сиёсат тантанаси» мавзуида районнинг байрамга безатилаётгани бежиз эмас. Бизнинг коммунистик бунёдкорликда эришаётган зафарларимиз, орзу-интилишларимиз айнан у билан боғлиқдир.

ЙИЛЛИК МАЖБУРИЯТ ТАЙЁР

Бугун

2502-автоколонна ҳайдовчиларининг планга қўшимча ташиган халқ хўжалик юклари 30 минг тоннага етди. Коллектив ўз зиммасига олган йиллик социалистик мажбуриятини бажарди.

Корхона ишчилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, йил охирига қадар мажбуриятга қўшимча яна олти минг тонна юк ташишга қарор қилишди. Автотранспортчилар муваффақиятига А. Саидов, А. Собиров, Т. Зуфаров, Л. Морозов, И. Гудков сингари пешқадам ҳайдовчилар муносиб ҳисса қўшишмоқда. Улар кундалик топшириқни муттасил 130 процентга етказиб бажаришга эришмоқдалар.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛИДА

Бугунги кунда Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинати Ўрта Осиёдаги гигант корхоналардан бирига айланган. Бу ерда техника тараққиёти учун кураш йилдан-йилга кучаймоқда.

Улуғ Октябрь 60 йиллиги нишонланадиган йилда ҳам корхонада кўплаб янги ускуналар ўрнатилди.

КЕЧА

комбинатнинг биринчи тўқув фабрикасида 200 янги ускунани монтаж қилиш тугалланди. Шунингдек, тўртта участкада қўл кучи билан амалга ошириладиган оғир ишларни механизациялаш ҳам ниҳоясига етказилди.

Б. САИДАЛИЕВ.

Ягона оилада

Келажакка интилиб

ЙЎЛ олис эди. Йўлда эшелонлар бомба остида қолар эди. Каспий бу эшелонларни тўлқинланиб кутиб олди. Тошкентда эса, қор аралаш ёмғир ёғар, ердаги картошка ҳосиллари ҳали қазиб олинмаган. Ўшанда бу ерлар тўқимачилик комбинатига тегишли бўлиб, бу ерда завод қурилиши керак эди.

Уруш йилларининг фотографиялари бизга дастлабки одимлар ҳақида ҳикоя қилади. Шунда ускуналар ва металлар очиқ ҳавода турар, штамплардан бири эса устига толь ёпилган чайла тагига ўрнатилган бўлиб, унда бир аёл ишлар эди. 1941 йил, декабрь. Кейинчалик ана шу қаҳрамонона кунлар ҳақида ҳар бир янги ишчига ҳикоя қилиб беришади, бу ҳақда Ленин мукофоти лауреати, ёзувчи Константин Симонов ўз китобида ҳикоя қилади. Буларнинг ҳаммаси кейинчалик бўладиган гаплар. Ҳозирча тиним нималигини билмай очиқ жойда ишланади. Завод фронтга маҳсулот беришга шошиларди.

1941 йилнинг охирида М. Могиленко биринчи минага ишлов берди. 1943 йилда фронтга «Катюша» учун уч миллионинчи снаряд юборилди. Завод жуда тез суръат билан ишларди. Республика ҳукумати, партия органлари унга доимо ёрдам кўрсатдилар. Меҳмондўст ўзбеклар диёрида ўзининг иккинчи ҳаётини бошлаган собиқ «Ростсельмаш» заводининг эришган ютуқлари ҳам ана шу билан белгиланарди. Завод ветерани бу ҳақда қуйидагиларни эслайди:

— Қуюв цехи роса 33 кунда қуриб битказилди... Цехнинг ишга туширилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари У. Юсупов иштирок этди. Бу одамни заводимизда тез тез учратиш мумкин эди. Шаҳар партия комитетининг секретари ҳам ана шу машаққатли кунларда тун-у кун биз билан бўлди, десак муболаға бўлмайди.

Завод директоридан тортиб, то ишчигача ғалабага эришишимизга ишонар эдилар. Ҳамма ҳам тинчлик бўлишини, тинч яратувчилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни орзу қилар эди.

1944 йилдаёқ завод урушдан кейин тўқимачилик ускуналари ишлаб чиқариши белгилаб қўйилган эди. Ҳамма янги касбни ўргансин, деган янги шиор ўртага ташланди. Урушдан кейин халқ хўжалигини тиклаётган мамлакат учун тинч яратувчилик дастгоҳлари жуда ҳам зарур эди. Улар ҳозирги дастгоҳларга мутлақо ўхшамас эди.

1951 йилда «БТП—192» маркали машина биринчи марта экспорт қилинди. «Таштекстильмаш» заводининг ветерани, ана шу машинани монтаж қилишда қатнашган коммунист В. П. Семенюк шундай хотирлайди:

— Бу жуда аҳамиятли воқеа бўлган эди. Ҳамма узел ва деталларни ишлаб чиқаришга кенг йўл очиб берилган. Биз Ю. Матвеев билан машинани йиғаётган пайтимизда олдимизга кўплар келиб: ишлар қандай кетяпти, деб сўрашарди. Маҳсулотимиз халқаро бозорга биринчи бор чиқарилгандан қанчалар қувонганимизни айтсангиз!

Завод бир қанча вақтгача мамлакатимизда рострлаш машиналарини экспорт қиладиган ягона завод бўлиб қолди. Орадан кўп ўтмай партия ва ҳукумат қарори билан Тошкентда тўқимачилик машиналари махсус конструкторлик бюроси тузилди. Бюро дастлаб бир неча инженерлардан иборат бўлиб, қиладиган иши ҳам унча мураккаб эмас эди. Эндиликда буларнинг ҳар иккиси кучли конструкторлик ташкилотига айландики, улар ижоди билан 150 дан ортиқ номда машиналар яратилди. Бу машиналар мамлакат тўқимачилик саноатида жорий этилди ва 150 миллион сўмдан кўпроқ иқтисодий фойда келтирди. Бир группа конструкторларга «ПК—100» машинасини ишлаб чиқарганликлари учун СССР Давлат мукофоти берилди.

Ана шу конструкторлик бюросининг бугунги фаолиятини акс эттирувчи бир қатор рақамларни келтирамиз. «Таштекстильмаш» маҳсулотлари жаҳоннинг 28 давлатига, мамлакатимизнинг 300 дан ортиқ шаҳрига юборилмоқда. Маҳсулотларнинг 70 процентдан ортиғига Сифат белгиси берилган. Бу завод Тошкентда энг замонавий машиналар яратадиган база бўлиб қолди. «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» асосида бу ерда «ППМ—120» маркали пневмомеханик машина дунёга келди.

Ветеранлар... Корхонага шулар шуҳрат келтиришмоқда. Аср тенгдоши, Октябрь революцияси ордени кавалери В. Горобинский, Ленин орденли Х. Лутфуллаева, республика Олий Советининг депутати Н. Марков.... Ветеранларнинг кўпчилиги Тошкентга уруш йиллари кўчиб келганлар, бошқалари эса ўша йиллари ўсмир пайтида заводга ишга келишган. Уларнинг ҳаммаси пойтахт аҳолисининг меҳмондўстлигидан хурсанд эдилар.

Завод ишчилари бугунги кунда обод уйларда яшашмоқда. Ётоқхоналардаги ўринлар мингтага етган. Ёшлар уйи қурилган, яна бири бунёд этилади.

— Завод ишчи-хизматчилари бир-бирлари билан жуда иноқлашиб кетганлар,— дейди корхона, парткомининг секретари В. С. Гопаненко.— Буларнинг ҳаммаси завод коллективининг илҳомбахш меҳнатлари самарасидир. М. Қулиев, И. Қоратоев, В. Ржанников, В. Клепинин каби қирқдан ортиқ ишчилар бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришга аҳд қилганлар. Юбилей йили бошидан буён планга қўшимча 745 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, йиллик мажбуриятни Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бажариш учун ҳамма имкониятлар бор. Биз шонли сана шарафига мамлакатда янги қурилган барча тўқимачилик корхоналарини ускуна билан таъминлаш мажбуриятини олган эдик. бу мажбурият шараф билан адо этилди.

Корхона коллективининг СССР янги Конституцияси лойиҳасини катта қизиқиш билан муҳокама қилганлиги Октябрь юбилейини меҳнатда янгидан-янги ютуқлар билан нишонлашга аҳд қилганлигидан гувоҳлик бериб турибди.

Завод ишчилари совет турмуш тарзининг афзал эканлигига, ўзлари эса, совет халқи ягона оиласининг ажралмас ва тенг ҳуқуқли аъзоси эканликларига ишонч ҳосил қилганлар. «Таштекстильмаш»нинг бутун тарихи шундан гувоҳлик бериб турибди. Оддий штампдан ҳозирги замон цехларига эришиш, ҳисоблаш программ бошқариш станокларига эга бўлиш, маҳсулотини бутун жаҳонга танитиш даражасига етгунча корхона 35 йиллик йўлни босиб ўтди. Корхона байроғини Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари безатиб турибди.

«Таштекстильмаш»нинг гуллаб-яшнаши, унинг биографияси, эришган ютуқлари — Фрунзе райони, республикамиз, бутун совет халқи меҳнаткашлари курашининг қаҳрамонона солномасида унутилмас саҳифа бўлиб қолди.

Р. ТЭЛЛЬ.

ПАРДОЗ ИШЛАРИ АВЖИДА

«Главташкентстрой» Пардозлаш тресті 28-қурилиш бошқармасининг бинокорлари тўққиз қаватли «Ленинград» меҳмонхонаси қурилишида зарбдорона меҳнат қилишяпти. Ишга тушириладиган объектда С. Сангинов бошлиқ сувоқчилар, П. Савчук бошлиқ бўёқчилар, А. Кабанов бошлиқ дурадгорлар кунлик топшириқларини 30—40 процент ошириб адо этишмоқда.

Республикамиз 15 нафар бинокорининг Улуғ Октябрь 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошлаган социалистик мусобақасига қўшилган пардозчилар меҳмонхона комплексини ноябрь байрамига қадар фойдаланишга топширишга қарор қилишган.

С. ҲОЖБАХТИЕВА,
«Главташкентстрой» Пардозлаш трести 28-қурилиш бошқармасининг бўёқчиси.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● Исландия Бош министри Г. Хатлгримссон 26 сентябрь куни Тбилисидан Киевга келди. Меҳмон шу куни Украина ССР Министрлар Советида бўлди. Бу ерда бўлиб ўтган дўстона суҳбат вақтида Г. Хатлгримссон республика меҳнаткашларининг Совет ҳокимиятининг 60 йили давомида қўлга киритган ютуқлари билан таништирилди.

● «Стратегик қурол-яроғларни чеклаш масалалари юзасидан Совет — Америка қўшма баёноти» эълон қилинган.

● Белгиланган хизмат муддатини ўтаб бўлган ҳарбий хизматчиларни 1977 йил ноябрь—декабрь ойида СССР Қуролли Кучлари сафидан бўшатиш ҳақида ва гражданларни навбатдаги ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириш тўғрисида СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Д. Устиновнинг буйруғи берилган.

1-пойафзал фабрикаси 4-цехининг ишлаб чиқариш илғорлари М. Аронов ва К. Ғофуров юбилей йилида юксак самарадорлик билан меҳнат қилишмоқда. Улар кундалик топшириқни мунтазам 60—80 процентга ошириб адо этишяпти.

СУРАТДА: М. Аронов ва К. Ғофуров.

Пойафзалчилар аҳди

Ф. Хўжаев номли пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош корхонаси — 1-пойафзал фабрикаси меҳнаткашлари Москва областининг Наро-Фоминск райони меҳнат коллективларининг «Юбилей вахтасига — зарбдор якун» ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватлашмоқда. Корхонада митинг ўтказилди.

— Цехимиз коллективи, — деди митингда сўзга чиққан 8-цех бошлиғининг ўринбосари Ш. Шомаҳмудов, — Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига олган социалистик мажбуриятларини қайта кўриб чиқишди. Ўн ойлик топшириқни 22 октябрга бажариб, планга қўшимча 40 минг жуфт пойафзал тайёрлашга қарор қилдик.

Корхона меҳнаткашлари Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдирмоқдалар. 7 ноябргача улар планга қўшимча 50 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқаришади. Ишлаб чиқариш ҳажми меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига оширилади. Тўртта янги маҳсулот ва 80 янги модель ўзлаштирилади. 2.130 минг сўмлик 16 хил маҳсулот Давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилади. Йиллик план 23 декабрга адо этилади. Планга қўшимча 800 минг сўмлик маҳсулот тайёрланади.

Наро-фоминскликларнинг ватанпарварлик ташаббусига бағишланган митинглар Фрунзе районининг бошқа корхоналарида ҳам ўтказилди.

М. БЕЛОНОГОВ,
Ўзбекистон КП Фрунзе район комитети саноат, транспорт ва алоқа бўлимининг мудири.

ҚАРДОШЛАР ЎРНАТГАН ҲАЙКАЛЛАР

«...Биламан, бу
нурлар
Бу тўкилган юлдуз
Шу уйларда боқий
ором,
Бахт кўзи,
Тошкентликлар
энди
Қуёш ва дилдан
Ҳайкалга қўяжак
Ташаккур сўзин!»
ЗУЛФИЯ.

* * *

— Қара, уйимизнинг ойнаси қандай ярақлайди-я!

— Ҳа, жуда зўр ойна экан.

Қорақамиш массивида янги уй фойдаланишга топширилаётган пайтда бинога кўчиб кираётган кишиларнинг юқоридаги суҳбатининг гувоҳи бўлдим. Шунда беихтиёр уларга шундай дедим:

— Бунинг учун ашхободликларга раҳмат денглар, бу ойналарни улар юборишган. Агар уйларимизга назар солсангиз, уни барпо қилиш учун бутун мамлакатимиз халқлари озми-кўпми ҳисса қўшганлигини билишингиз мумкин. Уларда мамлакатимиз географияси акс этган.

Дарҳақиқат шундай. Тошкентни кезсангиз, кейинги йилларда кўплаб улкан меъморлик иншоотлари барпо этилганлигининг гувоҳи бўласиз. Шаҳар бўйига ва юксакликка ўсмоқда.

Советлар мамлакати халқларининг дўстлик туйғулари, ўзаро ҳамкорлиги кун сайин мустаҳкамланиб, ривожланиб боряпти. Мен юқорида ҳар бир бинода мамлакатимиз халқлари ўртасидаги қардошлик акс этган деб бежиз айтганим йўқ. Ўзингиз ўйлаб кўринг, Қарағанда, Чимкент, Усть-Каменогорск шаҳарлари ҳар йили Ўзбекистон пойтахтига юз минг тоннадан зиёд цемент жўнатишяпти. У турар жойлар, болалар боғчалари, мактаблар ва бошқа иншоотлар қурилишида ишлатиляпти. Магнитогорск, Новокузнецк, Волгоград, Челябинск Тошкентга 40 минг тоннадан металл етказиб бермоқда. Днепропетровск ва Новомосковск пойтахт қурилишларини пўлат ва чўян қувурлар билан таъминлаяпти. Квартираларингизга тўшалган линолеумлар эса Қаҳрамон шаҳар Одессада тайёрланган. Хоналарингиздаги деразаромлар, ойналар, пол тайёрланган материалларни Сибирь ўрмон хўжаликларининг ишчилари жўнатишган. Ҳа, Тошкент учун мамлакатимиз халқлари кўрсатаётган ёрдамлар тўғрисида кўп гапириш мумкин!

Биз давлатимиз кўрсатаётган бу катта ғамхўрликлардан бениҳоят фахрланамиз. Ҳозирги дамларда Тошкент бинокорлари илғор тажриба соҳибларидир. Мамлакатимизда биринчи бўлиб, Ўзбекистон пойтахти меъморлари тайёрлаган лойиҳа бўйича турар жойларни яхлит темир-бетон ва бошқа прогрессив усуллар билан бунёд этишга қўл урилди.

Юбилей йилида «Главташкентс т р о й» бинокорлари олдида улкан вазифалар турибди. Ноёб иншоотлар қуриш билан бирга 1 ва 2-Қорасув турар жой массивларида барпо этиладиган уйларда минглаpча оилалар истиқомат қилишади. Бу йил фойдаланишга топшириладиган объектлар ичида Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг спорт корпуси, гилам ва гилам буюмларини кимёвий тозалаш фабрикаси, ўн қаватли «Ленинград» меҳмонхонаси, Тошкент телемарказининг аппарат студиялар комплекси ва бошқа бинолар бор.

Ўтган саккиз ойда Тошкент қурувчилари 347,8 минг квадрат метр уй-жойлар, еттита умумий таълим мактаблари ва шунча болалар боғчалари, Жуковский кўчасида қатнаб даволанадиган поликлиника, педиатрия институтининг морфология корпуси, ТошПИнинг ўқув корпуси, республика педагогика билим юрти, Матлубўтчилар уйи, «Марказ—27» кварталида болалар кинотеатри, Юнусободда шаҳарда энг йирик «Универсам» магазини ва бошқа кўплаб объектларни қуриб, фойдаланишга топширишди.

Булар Улуғ Октябрь 60 йиллик юбилейи йилида фойдаланишга топшириш мўлжалланган объектларнинг айримларигина. Тошкент бинокорлари юбилей йилига олган план топшириқлари ва мажбуриятларини шараф билан бажариш учун ҳали кўп ишлар қилиши лозим. Зиммаларидаги катта, масъулиятли вазифаларни амалга ошириш учун эса «Главташкентс т р о й» трестларининг барча меҳнат коллективлари мамлакатимиз турли халқлари вакиллари билан биргаликда зарбдорона меҳнат қилишлари зарур.

Т. НАБИЕВ,
«Главташкентстрой» бошлиғи.

Тўқимачилик комбинатини биринчи тўқув фабрикасининг ишчиси Нина Васильевна Ершова 19 сентябрь куни тўрт йиллик планни бажаргани ҳақида рапорт берди.

СУРАТДА: таниқли тўқувчи Н. В. Ершовани (ўртада) ҳамкасблари Улуғ Октябрь 60 йиллик юбилейи шарафига олган социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажарганлиги билан табриклашмоқда.

Э. Миргиёсов фотоси.

Ленин проспекти Фрунзе районининг асосий кўчаларидан бири. Бу ерда йилдан-йилга кўплаб гўзал архитектура иншоотлари барпо этилмоқда. «Главташкентстрой» II «Висотстрой» тресті бинокорлари қураётган 43 хонадонга мўлжалланган турар жой биноси ана шуларнинг биридир.

М. Нуриддинов фотоси.

СОВЕТЛАР ҲАЁТИДАН

Бунёдкорлик йиллари

ФРУНЗЕ районы ташкил этилгандан буён ўтган қирқ йил ичида таниб бўлмас даражада ўзгарди. Тор, эгри-бугри кўчалар ўрнида янги проспектлар, парк ва хиёбонлар барпо этилди. Ҳа, бизнинг районимиз тараққиёти партиямиз XXV съездида белгилаб берилган меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини ошириш борасидаги қарорлари қандай ҳаётга тадбиқ этилаётганлигининг ёрқин исботидир.

Меҳнат кишиларига ғамхўрлик қилиш, уларнинг маиший шароитини янада яхшилаш, бўш вақтларини намунали ўтказишлари учун шарт-шароитлар ҳозирлаш район Советининг олдида турган муҳим вазифалардандир.

Советга 180 нафар депутат сайланган. Депутатларимизнинг барчаси халқнинг бу катта ҳурматига, ишончига ўзларининг зарбдор меҳнати туфайли эришишган. Депутатларимиздан тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Дилбар Қулматова, 1-пойафзал фабрикасининг бичувчиси Надежда Авилова, «Таштекстильмаш» заводининг темирчиси Қодир Қосимов ва бошқа кўплаб ишлаб чиқариш зарбдорлари ўз вазифаларини сидқидилдан бажаришяпти. Райондаги барча масалаларни ҳал этишда улар фаол қатнашишмоқда. Депутатлар иши фаолиятининг янада самарали бўлиши учун район Совети қошида 12 та доимий комиссия тузилган. Комиссия районнинг мураккаб хўжалиги иши устидан назорат олиб боради. Айниқса ободонлаштириш, транспорт ва алоқа, саноат бўйича комиссиялар активлик билан иш олиб боришяпти.

Районимизда бинокорлик ишларининг муваффақият билан олиб борилишида, қўлга киритилаётган барча ютуқ ва зафарларимизда депутатларимизнинг роли каттадир. Районда кўп ишлар амалга оширилди. Айниқса зилзиладан кейинги ўтган ўн йил мобайнида у янада обод ва кўркам бўлди. Районимизда ташкил этилган Ленин номли бульвар шаҳарни безаб турибди. Ташландиқ жойда В. И. Ленин номли болалар парки қад кўтарди. Пойтахт меҳмонлари ва шаҳарликларни республика Рассомлар союзининг марказий кўргазмалар зали ҳам гўзал меъморлик манзараси билан мафтун этмоқда. Кейинги пайтларда янада ободонлаштирилган Анҳор канали соҳиллари тошкентликларнинг севимли ҳордиқ масканига айланган. Тошкент ҳуснига кўрк қўшиб турган бундай объектларимиз жуда кўп.

Ўтган йиллар ичида районнинг турар жой фонди ривожланди. Ўттизинчи йилларда район Советн ихтиёрида атиги бир неча минг квадрат метр саҳнга эга бўлган кўримсиз турар жойлар бор эди. Ҳозирга келиб районнинг уй-жой фонди яна бир неча минг квадрат метрга кўпайди. Унинг учдан икки қисми район Совети ҳисобидадир. Шуни ҳам айтиш керакки, турар жой фонди ҳажми жиҳатидангина эмас, сифат жиҳатидан ҳам ўсди. Ҳозир уйларнинг 90 процентидан зиёди газлаштирилган, 50 проценти марказий иссиқлик ва 72 проценти канализация тармоқларига уланган. 30-йилларнинг охирларида ҳатто электр энергияси районнинг айрим уйларидагина бор эди.

Б. Хмельницкий кўчасида бунёд этилган микрорайон замонавий шаҳарсозлик ютуқларининг ёрқин кўргазмасига айланди. Эски уйлар ўрнида барча қулайликларга эга бўлган турар жойлар қад ростлади. Ҳозир бу уйларда ўн мингдан зиёд шаҳарликлар истиқомат қилишяпти.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ҳам ривожланяпти. Район меҳнаткашларининг саломатлиги йўлида саккизта поликлиника, тўрт касалхона, тўрт профилакторий ходимлари ҳормай-толмай меҳнат қилишяпти.

Районимизни ўқувчилар районы дейишади. Албатта бу бежиз эмас. Ҳозир районда 12613 ўқувчига мўлжалланган 16 та умумий таълим мактаби, 9 та техникум ва ўрта махсус билим юртлари мавжуд. Учта олий ўқув юртида 24 минг йигит ва қиз фан сирларини эгаллашмоқда.

Район аҳолисига беш кинотеатр, уч клуб, ўн беш оммавий кутубхона, 130 дан зиёд корхона маиший хизмат кўрсатяпти.

Келтирилган мисол ва рақамлар ўтган қирқ йил ичида районимиз гуллаб-яшнаганл и г и н и кўрсатмоқда. Келажакда у янада кўркамлашади.

О. ОСИН,
Фрунзе район ижроия комитети раисининг ўринбосари.

•Сўз—ветеранга

КЕЧАГИ ДАЛА ЎРНИДА...

Ёш йигит, жиддий, ҳаётга чанқоқ қарашлар... Мен комсомол билетимдаги фотосуратда ана шундай тасвирланганман. Худди яқинда суратга тушгандекман. Ваҳоланки, комсомолга 1920 йилда ўтганман.

Ҳа, умр ўтаверар-кан. Йиллар ўтиб, юзларга ажинлар тушади, бироқ кишилар ҳамон ҳаётни янада яхшилашга, фаровонликка интилишдан чарчашмайди. Ҳозир тўқимачилик комбинатининг янги корпусларига, осмонўпар биноларга, кенг проспектларга қараб фахрланаман. Районимиз ташкил этилгандан буён ўтган 41 йил ичида у жуда ўзгариб кетди.

Районнинг ташкил этилиши менинг кўз ўнгимда содир бўлди. Ёшлигимда босмачиларга қарши курашдим, коллективлаштиришда иштирок этдим. Республика комсомол ташкилоти мени Фарғонага юборди. Ҳеч қанча ўтмай яна Тошкентга, энди коммунист бўлиб қайтдим. Ўша биринчи беш йилликларда тўқимачилик комбинати учун кадрлар тайёрлаш билан шуғулландим, шаҳар партия комитетида ишладим.

1936 йилда янги район ташкил этилгач, мени район партия комитети секретарлигига тайинлашди. У пайтда районда коммунистлар кам, иш эса кўп эди. Ҳозир шу районимизнинг кенг кўчалари ўрнида колхоз даласи бор эди.

Район территорияси катта қурилиш майдонига айланди. Тўқимачилик комбинатидан сўнг педагогика институти, ётоқхоналар, тўқимачилар маданият саройи барпо этилди. Илон изи тор кўчаларда фақат битта трамвай ҳаракат қилар эди. Шота Руставели кўчасини шаҳарда энг катта, кенг ва чиройли қилиб қурмоқчи бўлдик. Аввалига ўн метрга кенгайтириш кўзда тутилган эди. Бироқ, унинг энини 60 метрга узайтиришга муваффақ бўлдик. Шундай қилиб, Тошкентнинг энг катта кўчаси қурилди ва атрофида ўша давр учун энг баланд бўлган уй-жойлар қуришга киришилди.

Пойтахтимизнинг биринчи социалистик шаҳарчаси жадал суръатларда барпо этила бошланди. Янги кварталларда ишчи оилалари уй тўйларини нишонлашди.

Уруш кўп режаларимизнинг амалга ошишига халал берди. Бироқ у бутун дунёга кишиларимизнинг ўзаро жипслиги, қардошлигини намойиш этди. Район эвакуация қилинган корхоналар билан тўлди. Фрунзеликлар турли миллат вакилларини қучоқ очиб кутиб олишди. Ҳаммалари биргаликда, бир ният — тезроқ ғалабага эришиш йўлида меҳнат қилишди.

Уруш даврида мен ўқчи дивизияда сиёсий раҳбар эдим. Туланн, Подольскни мудофаа қилдик. Сўнг Днепрни ишғол қилишда қатнашдим. Ўша ердаги жангларнинг бирида мен бир қўлимдан айрилдим. Байрам костюмимни уруш йилларининг хотираси сифатида «Қизил Юлдуз», II даражали «Улуғ Ватан уруши» орденлари ва жанговар медаллар безаб турибди.

Тошкентда узоқ вақт даволангач, республика ҳарбий комиссариатида меҳнат қилдим. Сўнг яна район партия комитетида ишладим. Урушдан кейин аҳоли сони кескин ўсди. Олдимизда район халқ хўжалигини тиклаш, транспорт, алоқа, хизмат кўрсатиш тармоқларини кенгайтириш вазифалари турар эди. Шунинг учун зарбдорона меҳнат қилдик. Мана урушдан кейинги йилларда районни ободонлаштириш ниятида ўтказган кўчатларимиз ҳозир вояга етди.

Мен 1950 йилдан буён пенсиядаман. Бироқ жамоат ишларида қатнашиб келяпман. Район партия комиссиясининг аъзосиман.

КПСС сафлари маълумотли, актив, ғоявий жиҳатдан тобланган коммунистлар билан тўлмоқда. Уларнинг кўпчилиги ёшлардир. Биз ветеранлар уларга Совет Ўзбекистони, Тошкент районимиз қандай ташкил топиб, ривожланганлиги ҳақида сўзлаб беришдан толмаймиз. Собиқ колхоз далалари ўрнида ҳозир пойтахтнинг гўзал архитектура комплекслари бўй чўзиб турибди. Барча қулайликларга эга бўлган хонадонларда районимиз меҳнаткашлари яшаб, Ватанимиз бойлигига-бойлик қўшиш ниятида меҳнат қилишяпти.

А. ХЎЖАЕВ,
республика аҳамиятидаги пенсионер, 1928 йилдан КПСС аъзоси.

СУРАТДА: Тошкент тўқимачилик комбинатининг қурилиши акс эттирилган.

Ўзбекистон ССР кинофотофоно ҳужжатлар Марказий Давлат архивидан олинган.

ЮБИЛЕЙНИ ҚАРШИЛАБ

ТАРИХ БОСҚИЧЛАРИ

Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги арафасида бизнинг Ф. Хўжаев номли 1-пойафзал фабрикамиз ярим асрлик юбилейини нишонлайди.

1927 йилда «Қизил этикдўз», «Самоход», «Ишсиз этикдўзлар коллективи», «Кўнчилар иттифоқи» артеллари базасида механизациялаштирилган пойафзал фабрикаси қуришга киришилди. Авваллари фабриканинг 90 нафар устаси бир кунда 250 жуфт ёки бир йилда 600 минг жуфт пойафзал тикарди. Асосан брезент этиклар, маҳаллий миллий оёқ кийимлари тикилар эди.

1929 йилда республика ҳукумати Ўрта Осиёда энг катта пойафзал фабрикасини қуриш ҳақида қарор қабул қилди. Ўшанда 1930 йилнинг 17 февралида тантанали равишда ҳозирги фабрикамиз биноси қурилишига пойдевор ётқизилди.

1930 йил апрелида фабрика тўла фойдаланишга топширилди. Унда аста-секин пойафзаллар тикиш технологияси такомиллаштирилди. Янги хом ашёлар пайдо бўлди. Аста-секин пойафзал фабрикаси замонавий конвейерлашган поток линияли, юқори унумли асбоблар билан жиҳозланган кенг ва ёруғ цехли корхонага айлантирилди.

Ўттизинчи йилларда фабрикада стахановчилик ҳаракати кенг қулоч ёйди. Масалан, коммунист Убай Раҳматуллаев бошлиқ бригада смена топшириқларини 150—170 процентдан бажара бошлади. Бригада бошлиғи эса ўз топшириқларини 2—2,5 баравардан адо этди.

Улуғ Ватан уруши йилларида фабриканинг кўп ишчилари Ватанимизни мудофаа қилиш учун фронтга отланишди. Уларнинг иш жойларини турмуш ўртоқлари, фарзандлари эгаллашиб, ҳар суткада 14—16 соатдан меҳнат қилиб, жонажон армиямиз солдатлари учун иссиқ оёқ кийимлари тика бошладилар.

Пойтахтнинг бошқа кўплаб корхоналари каби пойафзал фабрикаси коллективи ҳам Ростов ва Таганрогдан кўчириб келинган ҳамкасблари ва уларнинг оилаларини қучоқ очиб кутиб олишди. Ўзбеклар ва руслар, украинлар ва қозоқлар ҳамкорликда бир мақсад йўлида меҳнат қилишди.

Пойафзалларни тайёрлашда химия ютуқларидан кенг фойдаланила бошлангач фабрика коллективи ҳам бу иш усулини муваффақиятли қўллай бошлади. Корхонада техника тараққиётига катта эътибор берилди. Фабрика цехлари пойафзалларни узлуксиз поток усулида тикиш имконини берувчи замонавий техника воситалари билан қуроллантирилди.

Мамлакатимизда химия саноатининг ривожланиши туфайли янгидан-янги сунъий хом ашёдан ҳам пойафзаллар тикиш йўлга қўйилди. Улар 60-йилларга келиб умумий ишлатилаётган материалларнинг 40 процентини ташкил этди. Кейинги йилларда корхона иш суръатларини янада ошириб, маҳсулот турларини кўпайтиришга эришмоқда.

Давлат планлари ва социалистик мажбуриятларини ўз вақтида бажаришга эришган корхонамиз бир неча марта Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва республика комсомоли Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқларини қўлга киритишга муваффақ бўлди. Шу кунларда коллективимиз Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейини ва фабрика ташкил этилган куннинг 50 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга интилмоқдалар.

Беш йиллик иккинчи йилининг ўтган саккиз ойи мобайнида коллективимиз планга қўшимча 56 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқарди. Планга қўшимча 584 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Бу мажбуриятда кўзда тутилганидан 48 минг сўм кўпдир. Тежаб қолинган материаллардан қўшимча ўттиз минг жуфт пойафзал ишлаб чиқарилди. 290 ишчи беш йилликнинг икки йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарди. Беш нафар малакали ишчимиз бир йилу саккиз ойда беш йилликнинг тўрт йиллик топшириқларини адо этганлиги ҳақида ғалаба рапорти берди.

Н. АВИЛОВА,
Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикаси бичиқчилар бригадасининг бошлиғи, КПСС XXV съезди делегати.

РАЙОН СОЛНОМАСИ

1936 йил 23 ноябрь куни Тошкентда янги — Фрунзе районы ташкил этилди.

1935—1940 йилларда районда тўқимачилик комбинати, пойафзал фабрикаси, Ўрта Осиёда ягона упа-эликлар фабрикаси, ғишт заводи, маҳаллий саноат корхоналари қурилди.

1940 йилда тўқимачилик комбинатида еттита фабрика-завод таълими мактаблари очилди. Бу ерда Ўрта Осиё республикалари учун ҳам мутахассислар тайёрланди.

Районнинг уй-жой коммунал хўжалиги ҳам тараққий этди. Шу даврда тўқимачилик комбинати ишчилари учун социалистик шаҳарча қурилди. 1939 йилга келиб, у 41200 квадрат метр фойдали саҳнга эга бўлган 40 та кўп қаватли уй-жойга эга эди. Шунингдек, олтита мактабгача болалар муассасалари, мактаб, поликлиника, клуб, маданият ва истироҳат боғи қурилди.

Социалистик шаҳарчани 700 ўринли томоша зали, лекция, суҳбатлар, машғулотлар ўтказиш махсус хоналарга эга бўлган тўқимачилар маданият саройи безади. Тўқимачилик комбинати билан Тахтапулни боғловчи Олмазор трассаси қурилиши бошланди.

1935 йилда Низомий номли давлат педагогика институти очилди. 1932 йилда Ўрта Осиё пахтачилик-ирри г а ц и я политехника институти базасида тўқимачилик институти ташкил этилди. У ҳозир мамлакатимизнинг йирик олий ўқув юртларидан бирига айланган. Институт машинасозлик ва енгил саноат учун ўндан зиёд ихтисослик бўйича мутахассислар тайёрламоқда.

Уруш йилларида Тошкент тўқимачилик комбинати ҳам ҳарбий кийимлар ишлаб чиқара бошлади. Коллектив қисқа муддатда янги турдаги газламалардан Қизил Армияни кийинтириш учун лозим бўлган уст-бош ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

РАЙОН СОЛНОМАСИ

Шунингдек, Тошкентга кўчирилган Ленинград ип фабрикасини монтаж қилиш ҳам қисқа муддатларда адо этилиб, тез орада маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Шу йилларда Қизил Тўқимачи — Тошкент ҳалқа йўли қурилди. Натижада Тошкент темир йўли ҳарбий ва халқ хўжалик мудофаа юкларини бир меъёрда таший бошлади.

Россиядан Тошкентга кўчириб келинган карборунд, «Ростсельмаш» заводлари ҳам мудофаа учун маҳсулот бера бошлади.

Район саноат корхоналари, ўқув юртлари, муассасалари кўчириб келинган госпиталларга катта оталиқ ёрдами кўрсатишди.

1944 йилда Ўрта Осиё халқлари миллий санъатини ривожлантириш мақсадида Тошкентда А. Н. Островский номли давлат театр санъати институти очилди.

1946 йил. «Таштекстильмаш» заводи урушдан сўнг дастлабки тўқимачилик машиналарини ишлаб чиқара бошлади.

1949 йил. Республика ўзининг 25 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўра бошлади. Ўзбекистон КП(б) Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республиканинг барча меҳнаткашларига мурожаат қилди. Мурожаат ишчи коллективларида кенг муҳокама этилди. Тўқимачилик комбинатининг чит фабрикасида ўтказилган йиғилишда мастер ёрдамчиси Дубов шундай деди: «Мурожаат бизни беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш ҳақидаги интилишимизга тўла жавоб беради. Тошкент тўқимачилари доим мусобақадошларининг олдинги сафларида бўлишган. Ўзбекистон КП(б) Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мурожаатига жавобан коллективимиз пахтанинг ҳар бир килограммини сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга сарф этадилар».

Тошкент саноати 1949 йил давлат планини 104 процентга бажарди. Бунга Фрунзе районы меҳнаткашлари катта ҳисса қўшишди.

Шонли анъаналарни

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИНИНГ ТАРИХИ ВА ШУ КУНИ ҲАҚИДА КОРХОНА БОШ ИНЖЕНЕРИ В. ЗИКОВ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

Республикамиз пойтахти гуркираб ривожланмоқда. Таржимаи ҳоли Тошкент тўқимачилик қурилишидан бошланган Фрунзе районининг қиёфаси ҳам таниб бўлмас даражада ўзгариб бормоқда. Биринчи беш йилликнинг бу гигант корхонаси бунёд этилиши ва ривожланиши партия қарори билан белгилаб берилганди.

1932 йилнинг 4 мартида ҳукумат комиссияси бўлажак қурилиш майдонини аниқлаб берди. Бу жуда пастқам уйлардан ташкил топган, тор ва ноозода кўчалардан иборат кичкина шаҳарча эди.

Тошкентлик кекса кишилар 1932 йилнинг 6 майини ҳали унутишмаган бўлса керак. Ўша куни бу ерга жуда кўп меҳнаткашлар йиғилишганди. Корхоналар ва ташкилотларнинг вакиллари, комсомоллар ва ўқувчилар худди байрамлардагидек байроқ кўтариб ўтишганди. Ўшанда кўп минг кишилик митинг бўлганди. Йиғилганлар ҳузурида Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитетининг раиси Йўлдош Охунбобоев бўлажак корпусларга мўлжаллаб тайёрланган чуқурга тушди, у биринчи ғиштни ва у билан бирга металл трубкани қўйди. Трубкага корхонани бунёд этиш ҳақидаги акт жойлаштирилган эди.

— Большевиклар хоҳиши билан худди шу ерда тўқимачилик комбинати қад кўтаради, — деди у.

Қурилишни бошлаш ҳақида ёзилган ва йиғилишда ўқиб эшиттирилган актда бўлажак комбинат Шарқда социализм маёғи ролини ўтайди, деб ёзилган эди. Унинг бунёд этилиши ленинча миллий сиёсатнинг амалга оширилиши, мамлакатни индустрлаштириш, аввалда иқтисодий ва маданий жиҳатдан қолоқ бўлган ва эзилган халқларни қолоқликдан чиқаришга қаратилган партия бош йўналишининг ҳаётда қарор топишининг ёрқин ифодаси эди.

Буларнинг ҳаммаси амалга ошди, комбинатда меҳнат қилаётган жуда кўп ишчилар буни ўз кўзлари билан кўришди.

Комбинатни қуриш, Ленинград, Тула сингари бошқа шаҳарлардан келтирилган ускуналарни ўрнатиш, ёш ишчиларни тўқимачиликка ўргатиш учун бу ерга мамлакатимизнинг барча шаҳарларидан вакиллар келишди.

Тўқувчи Клавдия Яковлевна Котова Тошкентга Москва яқинидаги шаҳардан келган эди. У жуда кўп ёш ишчиларга тажриба ўргатди. Унинг қизи — Лидия Павловна Казанцева ҳозир комбинатда ном чиқарган тўқувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Қурилишга келаётган кишилар сафи тобора ошиб борди, комбинат қад кўтара бошлади. 1934 йили биринчи йигирув-тўқув фабрикаси, кейинроқ эса пардозлаш фабрикаси фойдаланишга топширилди. 1940 йили иккинчи тўқув фабрикаси ишга туширилди.

Уруш йилларида комбинатга Ленинграддаги ип фабрикаси кўчириб келинди. 1952 йили учинчи тўқув фабрикаси ишга тушди, 1965 йилда эса ип фабрикаси ҳозирги биносига кўчиб ўтди. Бу ерда янги қувватлар ишга туширилди.

Ҳозир комбинат икки тўқув, икки тўқув йигирув-ип ва пардозлаш фабрикалари, механика заводи, резина-техника буюмлари ишлаб чиқариш корхонаси, электр ремонт устахоналари ва бошқа хизмат корхоналарини ўз ичига олади.

Комбинат 45 ёшга тўлди. Шунга қарамасдан у тобора ривожланиб бормоқда. Ип фабрикасининг бўяш цехини ва пардозлаш корхонасини реконструкция қилиш ишлари бошлаб юборилди. Бу корхоналар ҳозирги кун талабига тўла жавоб берадиган замонавий ускуналар билан жиҳозланади. Шу беш йилликда яна бир фабрика қуриш мўлжалланган.

Корхона цехлари тобора янги техника билан қуролланиб бормоқда. Саккизинчи беш йилликда 922 та, тўққизинчи беш йилликда эса 1784 та янги ускуна ўрнатилди. Худди шу йилларда 3000 га яқин машина ва дастгоҳлар модернизация қилинди. Ишлаб чиқаришни техник жиҳатдан қайта қуроллантириш ишлари ўнинчи беш йилликда ҳам давом этмоқда. Масалан, ўтган йили 1424 та янги ускуна фойдаланишга топширилди. Шу йилнинг ўтган саккиз ойи мобайнида 200 та ускуна ўрнатилди.

Цехларда Климов машинасозлик заводида тайёрланган «АТПР—100» маркали моқисиз тўқув дастгоҳи, Чехословакияда тайёрланган «Аутосук» ўров автоматлари, Германия Демократик Республикасида тайёрланган «Текстима» маркали тараш машиналари, Японияда тайёрланган «Вакаяма» машиналари, ип корхонасида қўлланиладиган «Хисака» сингари бошқа янги ускуналар пайдо бўлди.

Комбинатнинг социал ривожлантириш планида барча цехларда юқори унум билан меҳнат қилиш учун лозим бўлган шароитни вужудга келтириш ҳисобга олинган. Такомиллашган вентиляция, кондиционерлар, ҳаво алмаштириш қурилмалари цехларда ўзига хос мўътадил иқлим яратишга ёрдам беради. Саноат эстетикасига кенг амал қилиш туфайли жуда кўп цехларнинг қиёфаси ҳозирнинг ўзи-

60 ФРУНЗЕ райони

ЗАФАРЛАРИМИЗ СОЛНОМАСИ

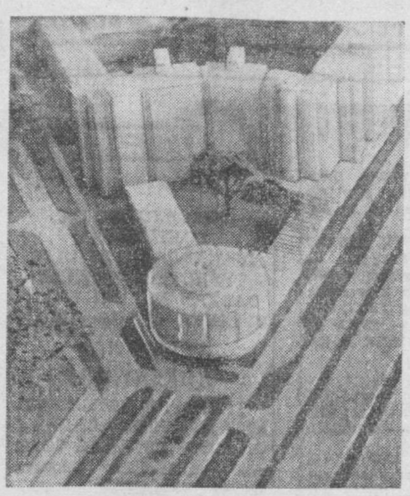

• Келажакка бир нигоҳ

Ҳаммаси инсон учун

ФРУНЗЕ РАЙОН БОШ АРХИТЕКТОРИ Д. ФАЙЗУЛИН БИЛАН СУҲБАТ

— Даниял Каримович, суҳбатимизни райўннинг энг катта проспекти — Владимир Ильич Ленин номли проспектдан бошласак. У ўзининг гўзал архитектура ансамбллари билан, масалан республика Рассомлар союзининг кўргазмалар зали, меъморчиликнинг сўнгги ютуқлари асосида қурилган тўққиз қаватли кўркам уй-жойлари билан пойтахтликларни ва шаҳримиз меҳмонларини мафтун этяпти. Шу яқин йиллар ичида бу ерда қандай ўзгаришлар содир бўлади?

— Ўзбекистон кўчаси ва Ленин проспекти муюлишида ҳозирча Тошкентда энг улкан ўн икки қаватли экспериментал уй-жой қуриляпти. Унда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг ишчи ва хизматчилари истиқомат қилишади. 11-«Висотстрой» трестининг қурувчилари 43 хонадонга мўлжалланган бино қурилишини Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейигача тугаллаб, фойдаланишга топширишлари керак. Туркман бозори ўрнида яқин келажакда икки залли кинотеатри бўлган «Билимлар уйи» комплекси қурилади.

— Шаҳарнинг ҳаво дарвозаси — аэропортдан шаҳарга олиб борадиган асосий магистралларнинг бири Богдан Хмельницкий номи билан аталади. Унинг архитектураси беш-олти йил ичида жуда ўзгариб кетди. Район истиқболи, унинг архитектурик кўринишида яқин йиллар ичида содир бўладиган ўзгаришлар тўғрисида сўз кетганда, албатта, районнинг бу асосий магистрали ҳақида ҳам алоҳида тўхталишга тўғри келади.

— Албатта. Богдан Хмельницкий кўчасида қурилиш ишлари ҳозир ҳам давом этяпти. Ўн икки қаватли, 132 хонадонга атал-ган уй ва шаҳарда энг катта 750 оилага мўлжалланган уй-жой қурилиши эса ниҳоясига етмоқда. Кейинги уй-жой комплекси асосан саккиз ва ўн қаватли бинолардан ташкил топади. Бу ерда аҳолига савдо, маданий-маиший ва бошқа хизмат кўрсатиш тармоқлари ҳам жойлашади.

— Шота Руставели кўчасида ҳам ўзгаришлар кўп бўлса керак.

— Албатта. Ҳозир «Узремстрой» тресте ва республика пахта тозалаш саноати министрлигининг инженерлик лаборатория корпуслари қурилишида сўнгги пардоз ишлари бажариляпти.

Ўнинчи беш йиллик охирига қадар иккинчи тикувчилик фабрикаси, «Узколхозстрой», «Горводхоз»нинг ишлаб чиқариш корпуслари, савдо техникумининг 400 ўринли ётоқхонаси қуриб фойдаланишга топширилади.

— СССР янги Конституцияси лойиҳасида мамлакатимизнинг барча гражданлари уй-жойли бўлиш ҳуқуқига эгадир, деб ёзилган. Районда уй-жойлар қурилиши бўйича ишлар тўғрисида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Бу муҳим масалага районимизда катта эътибор беряпти. Яқин келажакда Г. Титов кўчасида 223 хонадонга мўлжалланган, Абдулла Қаҳҳор кўчасида 216 квартирали уйлар қурилади. Уларнинг остки қаватларида магазинлар жойлашади.

Ўн биринчи беш йилликда уй-жойлар қурилиши янада авж олдирилади. Хозирги пайтда Қизил Тўқимачи станцияси территориясида иккита турар жой массиви қуриш учун лойиҳа ҳужжатлари тайёрланяпти. Бу ерда тўқимачилар ва темирйўлчилар истиқомат қилишади. Педагогика кўчаси реконструкция қилинади. Унинг эни 44 метрга етказилиб, Ленин проспекти билан бирлаштирилади. Кўчанинг икки томонида осмонўпар уй-жойлар қад ростлайди.

СУРАТДА: районда қуриш мўлжалланган «Пойафзаллар уйи» комплекси.

«...плюс бутун мамлакатни электрлаштиришдир»

ОЛДИМДА эски фотосуратлар турибди. Уларда бундан қирқ йил аввалги Фрунзе райони тасвирланган. Тор, илонизи кўчалар, кўримсиз уйлар қуёш ботиши билан зулматга чўкади. Мана, керосин лампа олдида ишчи дарс тайёрлаяпти. У эртага саводсизликни тугатиш курсига бориши лозим. Суратларга тикилар экансан, яна бир марта Лениннинг доҳиёна фикрлари ёдингга келади. «Коммунизм — бу Совет ҳокимияти плюс бутун мамлакатни электрлаштиришдир». — Ҳа, электр энергиясининг мамлакатимиз халқ хўжалигидаги аҳамияти беқиёсдир. Бутуниттифоқ «Гидропроект» илмий-тадқиқот ва лойиҳа-қидирув институти Ўрта Осиё бўлими бош инженерининг Марк Семёнович Ройзман менга шулар ҳақида ифтихор билан сўзлаб берди. Ифтихор туйғусини тушуниш қийин эмас. Чунки, бу ташкилот Ўрта Осиёни электрлаштириш йўлида жуда кўп ишларни амалга оширган. Институт лойиҳачилари ва ходимларининг ижодий изланишлари натижасида Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистонда сув омборлари қурилиб электр станциялар бунёд этилган. Булар жуда улкан ҳажмдаги ишлардир. Улуғ Ватан уруши йилларига қадар мамлакат электр станцияларининг жами қуввати 11 миллион киловаттга тенг эди. Ҳозир фақат Ўрта Осиё энергетика тармоқларининг қуввати 12 миллион киловаттдан зиёд.

Биз кекса энергетиклардан А. Д. Семинихин билан институтнинг кенг йўлаги бўйлаб кетяпмиз.

— Ҳозир, — дейди Арсений Демидович, — коллективимизда 2 мингга яқин лойиҳачилар, топографлар, геологлар, гидрологлар меҳнат қилишяпти. Улар фан ва техниканинг сўнгги ютуқлари билан қуроллантирилган. 1929 йилда ишни республиканинг биринчи гидроиншоотларини лойиҳалашдан бошлаган эдик. Илк бора Қодирия ва Бўзсув ГЭСларини қурганмиз. Улар биргаликда 17 минг киловатт қувватга эга эди. Ҳозир бу электр энергияси Тошкентдаги телевизорларнинг ўндан бирини ҳам таъминлай олмайди. Бироқ ўша пайтларда бу ГЭСлар муҳим аҳамиятга эга бўлган эди.

Улуғ Ватан уруши йилларида электр энергиясига бўлган эҳтиёж айниқса ўсди. Тошкент ва Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарларига ўнларча корхоналар кўчириб келинди. Электр энергия улар учун ҳаводек зарур эди. Институтда тезликда янги электр станциялар лойиҳалашга киришилди. Муддатлар жуда ҳам қисқа эди. Кўпинча суткасига 12 соатлаб меҳнат қилардик. Ҳар қанча қийинчиликлар бўлмасин барибир мақсадимизга эришдик. 1942 йилда Сирдарёда Фарҳод ГЭСи қурилиши бошланди. Тошкентда ҳам бирин-кетин Салор, Шайхантоҳур, Бўржар, Қуйи Бўзсув станцияларининг қурилишига киришилди. Натижада Тошкент уруш йилларида керакли миқдорда электр энергияга эга бўлди. Бу республика гидроэнергетикларининг фашистлар Германияси устидан ғалаба қозонишга қўшган катта ҳиссасидир.

— Кейинги йилларда, — дея ҳикоя қилади М. С. Ройзман, — республика халқ хўжалиги олдида «оқ олтин» етиштиришни ошириш дек муҳим вазифа кўндаланг бўлди. Бунинг учун сув керак эди. Институтимиз коллективи сув омборлари ва электр станциялар лойиҳалари устида иш бошлашди.

Биринчи бўлиб, 4,2 миллиард кубометр сув сиғадиган Қайроққум сув омбори қурилди. Кейинроқ бунёд этилган Чордара сунъий денгизида 6 миллиард кубометр оби-ҳаёт жамланди.

Амалга оширилган тадбирлар натижасида қишлоқ меҳнаткашлари мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар. Деҳқонларга қурғоқчиликнинг олдини олишлари учун кўп миқдорда сув запаслари лозимлиги аниқланди. Шунда институт ижодкорлари Ўрта Осиёда энг йирик — Тўхтағул сув омбори қурилиши лойиҳалари устида иш бошлашди. У 60 миллиард куб метр сув сақлай олади.

Институт лойиҳачилари катта ҳажмдаги ишларни амалга оширишяпти. Масалан, улар Нурек ГЭСи қурилиши учун дунёда энг баланд — 330 метрли тўғон лойиҳаларини тузишди. Ўрта Осиёда энг катта 20 метр диаметрли туннеллар ҳам институтимиз ижодкорлари томонидан яратилди. Шу кунларда коллективимиз Ўрта Осиё республикалари ичида энг катта 3.600 минг киловатт қувватга эга бўлган Рогун электр станцияси қурилиши лойиҳалари устида меҳнат қиляптилар.

Тошкент гидроэнергетиклари мамлакатимиз учунгина эмас, ҳатто Куба, Жазоир, Бангладеш, Ироқ, Перу каби хорижий мамлакатлар учун ҳам гидроэлектростанциялар лойиҳаларини яратишган. Институт лойиҳаси асосида Афғонистонда иккита ГЭС бунёд этилди.

— Ҳа, кўп ишлар амалга оширилди, — дейди Марк Семенович, — бироқ келажакда янада улкан вазифаларни бажаришга тўғри келади. Чунки биз ҳозир асримизнинг улкан масалаларидан бири — Сибирь дарёларини Ўрта Осиёга оқизишдек улкан проблемаларни ҳал этиш бўсағасида турибмиз. Албатта, институтимиз коллективи ҳам бу улкан ишга ўз ҳиссаларини қўшади.

Ф. ОВЕЧКИН.

ЮКСАЛИШ БОСҚИЧЛАРИ

1936 йилнинг 26 ноябрида биринчи район партия конференцияси бўлди. Конференцияда 463 коммунистдан 121 делегат қатнашди. XXIX район партия конференцияси эса 1975 йилнинг декабрь ойида бўлди. Унда 10 минг коммунист ва КПСС аъзолигига кандидатлар томонидан сайланган 528 делегат қатнашди.

Район партия ташкилотларида 42 миллат вакили бор. Коммунистларнинг 43,2 проценти саноатда, 28 проценти транспортда, 5,7 проценти қурилишда меҳнат қилишмоқда.

* * *

1940 йилда районда 50 бошланғич партия ташкилоти бор эди. Фақат беш бошланғич партия ташкилотининг секретарларигина олий маълумотли эди. Ҳозир районда 200 бошланғич партия ташкилоти мавжуд. 120 дан зиёд партия ташкилотларининг секретарлари олий маълумотлидир.

* * *

1940 йилда районда 13 корхона ишлар эди. Улар ишлаб чиқарган маҳсулотнинг умумий ҳажми 17,7 миллион сўмликни ташкил этарди. Ҳозир район саноат корхоналари йилига 328,11 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқармоқда, яъни маҳсулот ишлаб чиқариш бу ерда 18 марта кўпайди.

* * *

Бу йил районда саноат маҳсулотлари реализация қилиш ҳажми 1970 йилга нисбатан 149 процентга кўпайди. Шу йилнинг охирига қадар 50 хил янги машиналар ва приборлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилади, 0,3 минг квадрат метр ҳажмли майдонга эга бўлган янги магазинлар очилади, 900 ўринли умумий овқатланиш корхоналари қурилади.

• Фотосуратлар сўзлайди

Қалъа узра байроқ

Газетхон М. Ф. Понкиннинг архивидан олинган ушбу суратни кўргач, шу ҳақда ёзиш фикри туғилди. У буни «Қалъа узра байроқ» сарлавҳали мақоламизни ўқигач, редакцияга олиб келди.

Суратда уч жанговар дўст — Михаил Понкин, Георгий Марков ва Ҳамза Волков тасвирланган. Улар 1919 йил февраль ойида «беш минутликда» ўша пайтдаги Тошкентнинг марказида, ўтган кунлардаги воқеалар хотираси учун суратга тушишган.

Биз Михаил Федоровичдан ўзи қатнашган воқеалар ҳақида, фотосуратларда акс этган дўстларининг кейинги тақдири ҳақида сўзлаб беришини илтимос қилдик.

— Эсимда, 1919 йил 19 январь тонгида Тошкент ҳарбий қалъасига гарнизондаги солдатлардан ташқари биз — В. И. Ленин номли Тошкент командирлар курси курсантларини ҳам чақиришди. Бу ерда митинг ўтказилди. Унда революция воқеалари ва гражданлар уруши қатнашчиси И. П. Белов хони Осипов бошлиқ қўзғолон кўтарган оқ гвардиячилари отиб ўлдирган Тошкент Совети ва ҳукумат раҳбарларининг фамилияларини ўқиди.

Митинг қатнашчилари оқ бандитлар билан ғалабагача курашишга қарор қилишди.

Биз, курсантлар 1918 йил кузида Туркистон ижроия комитети томонидан берилган байроғимизни қалъа узра баланд кўтариб, тантанали равишда, томчи қонимиз қолгунча душман билан курашишга қасамёд қилдик...

Хўш, байроқнинг тақдири нима бўлди? Узоқ изланишлардан сўнг унинг Ўзбекистон халқлари тарихи музейи фондида сақланаётганлигини аниқладик.

М. Ф. Понкин ҳикоя қилган байроқ биринчи Туркистон Марказий Комитетининг республика биринчи командирлар курсига берган совғаси экан. Байроқнинг ўнг томонида Туркистон Республикасининг герби, «Интернационал»дан тўрт қатор сатр ва: «Пролетариат диктатурасини ҳимоя қилиш учун, социализм учун олға! Тошкент 25/X—1918 йил» сўзлари ёзилган эди. Байроқнинг кумуш ҳалқасида «Туркистон Республикаси Биринчи Марказий Комитетидан. Биринчи команда курслари инструкторларига 19.3/XI—18 йил, Тошкент. Кобозев» сўзлари битилган эди. Пастроқда икки қатор қилиб ҳукумат аъзоларининг фамилиялари ёзилган. Байроқнинг бошқа томонида бу сўзлар ўзбек тилида битилган.

1940 йил февралига қадар байроқ Тошкент ҳарбий билим юртида сақланган. Кейин у музейга сақлаш учун топширилган.

Қалъа ҳимоячиларидан бўлган уч курсантнинг кейинги тақдири ҳам бир-бирлариникига ўхшамас эди.

1919 йил февраль ойида курс аввалги казармаларига жўнатилгач, курсантлар муддатидан илгари ўқишни битиришди.

М. Ф. Понкин ва Ҳ. А. Волковни тўртинчи Туркистон Совет ўқчи полкига командирлик лавозимларига жўнатишди. Сўнг Ҳамза Волков — 1918 йилда КПСС аъзоси, полк ҳарбий комиссари бўлди. Фарғона фронтида босмачиларга қарши курашда актив қатнашди, кейин олий ўқув юртларида ўқитувчилик қилди.

Михаил Понкин курсни тугаллагач, рота командирлигига тайинланди ва Қизил Армия сафларида гражданлар урушининг охирига қадар хизмат қилди. Улуғ Ватан уруши йилларида у Октябрь революцияси номли заводда ишлади. Шу кунларда 80 ёшга кирган М. Ф. Понкин қарилик гаштини суряпти. У Фрунзе райони меҳнаткашлари олиб бораётган ишлар билан тез-тез қизиқиб туради. Совет ҳокимиятининг 60 йили ичида Тошкентда содир бўлган ўзгаришлардан фахрланади.

О. АПУХТИН.

СУРАТДА: М. Понкин, Г. Марков ва Ҳ. Волков. 1919 йил.

Автор фотоси.

Расмда: **Тошкент қалъаси.**

А. Багдасарян чизган расм.

РАЙОН СОЛНОМАСИ

«Таштекстильмаш» заводи урушдан кейинги биринчи беш йилликда машиналар ишлаб чиқаришни беш бараварга оширди.

1950 йилда А. Чуткихнинг аъло маҳсулот ишлаб чиқариш, купавинлик тўқимачилардан М. Рожнева ва Л. Кононенколарнинг хом ашёдан тежаб-тергаб фойдаланиш тўғрисидаги ташаббуслари кенг қулоч ёйди.

Агар март ойи бошида Тошкент тўқимачилик комбинатида маҳсулот сифатини ошириш учун 868 нафар ишчини ўзига бирлаштирган 104 бригада курашган бўлса, ўша йили апрель ойига келиб, комбинатнинг 4081 ишчисини бирлаштирган 240 бригада шу мақсадда мусобақалаша бошладилар.

Бешинчи беш йилликда Тошкент тўқимачилари олдида масъулиятли вазифалар турар эди. Комбинатнинг учинчи навбатини ишга тушириш лозим эди. Қурилиш программаси бўйича пардозлаш фабрикасининг қувватини ошириш, 4-йигирув фабрикаси қурилишини битказиш, янги 3-тўқув ва ип фабрикаларини ташкил этиш кўзда тутилганди.

Шаҳарда тўқимачилик корхонасининг мавжудлиги тикувчилик, трикотаж, ип ва тўқимачилик ишлаб чиқаришнинг бошқа тармоқларини ҳам ривожлантириш имконини берди.

Партия XIX съезди шарафига бошланган меҳнат вахтасига биринчи бўлиб тўқимачилик комбинати коллективи қўшилди. Тўқувчилар тўққиз ойлик планни 1952 йил 24 сентябрда бажариб, планга қўшимча ўн миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилиб, ўз сўзларининг устидан чиқишди.

1952 йил давлат планини Фрунзе райони корхоналари 100,8 процентга бажарди. Карборунд заводи ўз топшириғини 103,4 процентга адо этди.

Тошкент саноати чет эллик дўстларига жўнатаётган жиҳозларни монтажлаш ва созлаш ишларида яқиндан ёрдам беришди. 1953 йилда карборунд заводининг инженери Е. Вукоков Чехословакия станокчиларига корхоналарининг электр печлари унумдорлигини 2 — 3 марта ошириш имконини берадиган станокларни созлашга кўмаклашди. «Таштекстильмаш» заводининг инженери Ш. Жиляев Польшанинг йирик саноат корхонасида бўлиб, поляк ишчиларини илғор иш усуллари бўйича меҳнат қилишга ўргатди.

• Янгича анъаналар—ҳаётимиз кўрки

БАХТЛИ БЎЛИНГЛАР

ҚУЁШ ёғдусига тўла тушки пайт. Деразадан дарахтларнинг сарғайган барглари қуёш нурида товланиб кўринди. Ҳозир, бир неча дақиқадан сўнг ёшларнинг тақдири бирлашади. Биз Бахт уйида, рўйхатга олиш залидамиз.

— Раҳматжон Сайдалиев ва Аълохон Ражаббекова, марҳамат, — деб тантанали равишда эълон қилади Бахт уйининг мудираси Саноат Содиқовна Содиқова. Қариндош-уруғлари, дўстлари, таниш-билишлари билан қуршалган икки ёш ўзларининг ҳаётларидаги энг қувончли дақиқани кутиб олиш учун йўл оладилар.

Ҳаяжон ва ширин орзиқиш билан энтиккан бу икки ёш ким бўлди экан? Раҳматжон «Ташсельмаш» заводида слесарь-механик бўлиб ишлайди, унинг севган йўлдоши Тошкент Давлат университетининг юридик факультети студентидир...

Никоҳ маросими ниҳоясига етади. Қариндошлар уларни қучадилар ва эндиликда ошиқ-маъшуқлар ни эмас, янги оилани кутлайдилар.

— Саноат Содиқовна, — деб мурожаат қилдик танаффус пайтида мудирага. — Ҳар куни кўз ўнгингизда ўнлаб ҳаяжонли никоҳ маросимлари ўтади. Шуларнинг ҳаммасини ҳам юқори кайфиятда кутиб олиш осон эмасдир-а?

С. Содиқова ажабланиб, қошларини чимирди:

— Қизиқ гапларни айтасиз-а. Нега қийин бўлар экан, кишиларга қувонч улашиш катта бахт-ку. Ёшлар мендан жуда муҳим, эътиборли сўзларни кутишади. Уларнинг ана шу илинжларини рўёбга чиқаришга интиламан... «Ўнлаб марта» деган гапингизга аниқлик киритишим мумкин. Ҳар куни бизнинг Бахт уйимизда 25—30 никоҳ қайд қилинади. Бу рақамлар айниқса тўйлар фасли — кузда кўпаяди.

Ҳа, куз анъана бўйича тўйлар фасли. Лентага ёзиб олинган тўй қўшиқлари залда анъанавий янграйди. Никоҳни қайд этиш удумига қандай янгиликлар киритилган?

Саноат Содиқовна Бахт уйи қошидаги жамоат совети иши тўғрисида бир шингил ҳикоя қилиб берди. Унинг составига Фрунзе район партия комитети, район комсомол комитети, театр-рассомчилик ва «Саогидропроект» лойиҳалаш институтларининг, район даволаш муассасаларининг ходимлари кирган.

Янги оила қураётган йигит-қизларнинг оила ҳуқуқлари ва бурчлари, никоҳ гигиенаси, тўй тантанасини қандай ўтказиш тўғрисидаги суҳбатлар — совет аъзолари бераётган маслаҳатларнинг унча катта бўлмаган рўйхати ана шулардан иборат.

Бу масалаларни улар қандай ҳал этаётганликлари ҳақида эса Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, машҳур йигирувчи Буолма Жўраева бошқараётган жамоатчилик советининг аъзолари ёшлар ва уларнинг ота-оналари билан суҳбат ўтказишади.

Келин-куёвдан ариза қабул қилишдан аввал Бахт уйи ходимлари уларни оила ва никоҳ тўғрисидаги гражданлик кодексининг низомлари билан таништирадилар.

С. Содиқова залга ёндош бўлган хонага бир зум чиқади-да, магнитофонни қўяди. Шу заҳоти елкасига қизил лента тақиб чиқади. Назокат билан столлаги оқ гулни тузатиб қўяди-да, қўлига микрофон олади:

— Никоҳни қайд этишга таклиф этамиз...

Келин-куёвлар ўз ҳаётларидаги бу муҳим ва масъулиятли дақиқага ошиқишади, ҳаяжонланишади.

Уларнинг бу одими кутлуғ бўлаверсин. Ҳар соат, ҳар дақиқада ҳозир Саноат Содиқовна лутфан таклиф этган қадимий, ширин сўзлар янграйверсин:

— Бахтли бўлинглар, қўша қаринглар!

М. АЛЕКСАНДРОВ.

О. Шемаков фотоси.

давом эттириб

даёқ ўзгариб кетди. Барча фабрикаларда замонавий маиший хизмат кўрсатиш бинолари бунёд этилади. Буларнинг ҳаммаси комбинатни ишлаб чиқариш маданияти ривожланган корхонага айлантириш учун амалга оширилмоқда. Фақат шу йилнинг ўзида меҳнат шароитини яхшилаш ишига 3,5 миллион сўмлик маблағ ажратилган.

Жуда оғир бўлган уруш йилларида комбинат ишлаб чиқариш суръатини бўшаштирмай, фронт ва фронт ортини ўз маҳсулоти билан таъминлаб турди. Коллективнинг қаҳрамонона меҳнати муносиб тақдирланди. 1944 йилнинг 21 январида комбинат СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Бу мукофотга корхона коллективи ҳукумат топшириғини ошириб бажарганлиги эвазига сазовор бўлди. Ўшанда 81 ишчи орден ва медаллар билан тақдирланди.

Корхона ҳозир ҳам ном таратган ишчилари билан машҳур. Йигирувчилар — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Буолма Жўраева, унинг сменадоши Любовь Сергеевна Герасимова ва Валентина Емельяновна Кастерина, тўқувчилар— Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Лидия Павловна Казанцева, Анна Сергеевна Верзилина, Вера Ивановна Солдатова, ёш талантли ишчи, Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Дилбар Қулматоваларнинг номларини фақат республикамизнинг гина эмас, балки бутун мамлакатимизнинг меҳнаткашлари ҳам яхши билишади.

Йигирувчи Б. Жўраева ва Л. Герасимова, тўқувчи В. Казанцева, В. Солдатовалар тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажаришга муваффақ бўлишди. Ҳозир улар ана шу юксак кўрсаткични яна қўлга киритиш учун жадал суръат билан меҳнат қилишмоқда. Биринчи фабриканинг тўқувчиси Нина Васильевна Ершова меҳнат жасоратлари солномасига янги саҳифа битди. Агар тўққизинчи беш йилликда 48 дастгоҳга хизмат кўрсатиш энг рекорд кўрсаткич бўлган бўлса, Нина Васильевна бир вақтнинг ўзида 56 дастгоҳга хизмат кўрсата бошлади. Вера Ивановна Солдатова 64 дастгоҳга хизмат кўрсатишга ўтди. Лидия Павловна Казанцева ҳозир 56 дастгоҳни бошқармоқда. Бу донгдор тўқимачилар Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини тўрт йиллик топшириқни бажариш билан кутиб олиш ниятида фидокорона меҳнат қилишяпти. Уларнинг меҳнат жасорати бошқаларни ҳам олға ундади.

«Шогирд мураббийга тенглашсин» ташаббуси билан чиққан иккинчи фабрика тўқувчиси А. С. Верзилинанинг ватанпарварлик ҳаракати коллективда кенг қулоч ёйди. Ҳозир 687 малакали ишчи ёшларга мураббийлик қилмоқда. 796 ёш ишчи бу пешқадам тўқимачилардан маҳорат сирларини ўрганяпти.

Тўқимачилар ўртасида меҳнаткашларга фақат юқори сифатли маҳсулот етказиб бериш учун социалистик мусобақа тобора авж олиб бормоқда. Ўтган саккиз ой мобайнида истеъмолчиларга «Янгилик» белгиси қўйилган 7 миллион 558 минг сўмлик газлама етказиб берилди. Бу планда белгиланганидан анча кўпдир.

Давлат Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқариш ҳам кўпайиб бормоқда. Агар ўтган йилнинг саккиз ой мобайнида савдо тармоқларига 659 минг сўмлик беш қиррали белги қўйилган газлама етказиб берилган бўлса, шу йилнинг ўтган ойи мобайнида истеъмолчиларга 2 миллион 103 минг сўмлик ана шундай буюм етказиб берилди. Тўқимачилар истеъмолчиларга ҳозирга қадар 104 миллион метр сифатли, чиройли ва чидамли газлама етказиб беришди. Бу материаллар харидорлар томонидан иштиёқ билан сотиб олинаётганлиги қилинаётган меҳнат тобора самарали бўлиб бораётганлигини кўрсатмоқда.

Коллектив Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун изланишни давом эттирмоқда. Янги резервларни қидириб топиш ва ишга солишда Фарғона, Чимкент, Олмаота, Иваново ва Ленинград шаҳарларидаги тўқимачилар билан бўлган социалистик мусобақа катта роль ўйнамоқда. Бу тўқимачилар билан биз тез-тез тажриба алмашиб турамиз.

Корхона коллективи партия ташкилоти раҳбарлигида янги резервларни қидириш ишини давом эттирмоқда. Бугунги рекордни эртага нормага айлантириш тарафдори бўлган ишчиларнинг сафи кундан-кунга кенгайиб бормоқда. Самарали ишлаш ва фақат сифатли маҳсулот тайёрлаш учун бўлган кураш давом этяпти.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг белгиси қўйилган газламалар Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг барча савдо тармоқларига жўнатилмоқда. Шунингдек, бу ерда тайёрланган газламаларни Россия Федерацияси ва Украинанинг жуда кўп шаҳарлари ҳам қабул қилиб олмоқда. Маҳсулотимиз чет элларга ҳам жўнатиляпти. Тошкентда тайёрланган газлама магазинларда харидор кутиб қолаётгани йўқ. Бироқ коллектив бу маҳсулотларга талаб тобора ошиб боришининг тарафдори. Корхонада меҳнат қилаётган ҳар бир ишчи, мутахассиснинг кучи ва билими ана шу талабни тўла бажаришга эришишга сарфланмоқда. Қисқа қилиб айтганда, корхона коллективи КПСС XXV съезди қарорларини ва ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашни давом эттирмоқда.

60 ФРУНЗЕ РАЙОНИ

ЗАФАРЛАРИМИЗ СОЛНОМАСИ

ЮКСАЛИШ БОСҚИЧЛАРИ

Районда газлама, пойафзал, фурнитура, тўқимачилик машиналари сингари 27 хил маҳсулот Давлат Сифат белгиси билан чиқарилмоқда. Яқинда улар сафига яна икки хил маҳсулот — «Таштекстильмаш» заводи ишлаб чиқараётган «П66—5М6» маркали машина ва қурилиш материаллари комбинатида тайёрланаётган керамик плитка қўшилди.

* * *

Ўнинчи беш йилликда районда 15 автоматик ва механизациялашган поток линияларини ишга тушириш, 1200 янги мосламаларни ўрнатиш кўзда тутилган.

Кафанов кўчаси, рассомлар уйи

Фрунзе районининг файзига-файз қўшиб турган ҳозирги осмонўпар бинолар ўрнида яқиндагина эски, пахсали уйлар бор эди. Бу ерда кўкрак кериб турган бинолар ичида барча қулайликларга, шунингдек, махсус устахоналарга эга бўлган рассомлар уйи ҳам бор.

Биз бу уйда яшаб, ижод этаётган рассомлар, ҳайкалтарошлар, графикачилар, монументалистлар, ўймакорлардан Леонид Рябцев, Владимир Лунев, Баҳодир Жалолов, Владимир Бурмакинларнинг студияларига кирдик.

Улар Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига аталган кўргазмага актив тайёргарлик кўриш билан бирга Тошкент метрополитени бекатларини безаш бўйича ҳам ижодий изланишлар олиб боришяпти. Ижодкорлар «Октябрь революцияси», «Комсомол», «Пахтакор» станцияларида эстетик иқлим яратиш ва декоратив безаш ишларини амалга оширишмоқда.

Агар шу кунларда «Октябрь революцияси» номли ер ости қасрига тушсангиз, рассомлар амалга оширган санъатнинг гўзал намуналарини кўришингиз мумкин.

Станциянинг шимолий ва жанубий қисмини Л. Рябцев ва В. Лунев яратган рельефлар, М. Қосимов, Б. Плеханов, П. Логоденко ижод этган ўймакорлик санъатининг ўзига хос намуналари безаб турибди.

Бу рельефлар мамлакатимизда революцион ҳаракатнинг юзага келиши, Ўзбекистонда революция ғалабаси учун олиб борилган курашлар тўғрисида ҳикоя қилади.

ШАҲАРНИНГ АВТОМОБИЛЬ ДАРВОЗАСИ

Тошкент четида ёғоч уйча. Асфальтланмаган, тор бекатда бир неча автобуслар тиқилишиб турибди... Олтмишинчи йилларнинг бошида Тошкентнинг энг катта автовокзали ана шундай кўринишга эга эди.

Ўн бир йил муқаддам ёғоч уйча ўрнида замонавий «Самарқанд» автовокзали қад кўтарди. Бироқ орадан уч йил ўтгач, лойиҳачилар автовокзални кичикроқ қилиб қуришгани маълум бўлди. Вокзалнинг даромади уч баробар ортди. Бунга албатта янги маршрутлар очилиши, мавжуд автобусларнинг сонини ошириш ҳисобига эришилди.

Масалан, ўн йил муқаддам Тошкент — Самарқанд маршрути бўйича атиги тўртта автобус қатнаган бўлса, ҳозир уларнинг сони тўққизтага етди. Аввал Тошкент — Ангрен маршрутида еттита автобус қатнаган эди, ҳозир улар ўн тўрттага етказилди.

Маршрутлар географияси ҳам кенгайди. Тошкент автовокзали Ўзбекистон областларигагина эмас, балки Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон областларига ҳам хизмат кўрсатяпти.

Ҳозир ҳар куни автовокзалга 570 автобус келиб, шунча автобус бу ердан жўнаб кетади. Улар графикка қатъий риоя қилишади. Автовокзал бир кунда 20—26 минг йўловчига хизмат кўрсатмоқда.

Автостанцияда оналар ва болалар хоналари, кутиш заллари, турли буфет ва дўкончалар бор. Улар йўловчиларга намунали хизмат қиляпти.

Автобус ҳайдовчиларининг унумли меҳнат қилишлари учун ҳам шароитлар яратилган. Узоқ рейсдан келганлар автовокзалдаги меҳмонхонада ётиб дам олишади.

Юбилей йилида Тошкент автовокзали коллективи зарбдорчасига меҳнат қиляпти. Улар йўловчилар ташиш саккиз ойлик топшириғини 160 процент қилиб бажаришди.

И. ГОНОШИРИНА.

ТОШКЕНТ — МАМЛАКАТГА

ДАВР ТАЛАБИГА МОС

Экспериментал фурнитура-механика заводи ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи И. Ш. Фиксманнинг хонасида СССР харитаси осиғлиқ турибди. Унда корхона маҳсулотларини оладиган мамлакатимиздаги турли шаҳарлар кўрсатилган. Уларнинг умумий сони 140 та.

— Бизнинг маҳсулотларимиз омборларда ҳеч қачон туриб қолмайди, — дейди Израил Яковлевич, — улар дарҳол корхоналарга жўнатилади.

Дарҳақиқат шундай. Бу ерда маҳсулот ишлаб чиқариш замонавий модаларни ҳисобга олган ҳолда кўпайтирилмоқда.

Бутуниттифоқ енгил саноат институтининг бадиий Совети модаларнинг юксалиб ва ривожланиб боришига мос ҳолда маҳсулотларнинг янги турларини ишлаб чиқмоқда ва тасдиқламоқда. Кейин бу маҳсулотлар корхоналарда ўзлаштириляпти. Шунинг учун ҳам Тошкент экспериментал фурнитура-механика заводида тайёрланаётган маҳсулотларнинг хили жуда тез ўзгариб бормоқда.

Фақат ўтган йилнинг ўзида корхонада 40 дан зиёд янги маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида эса яна ўн беш хил янги маҳсулот ўзлаштирилди. Уларнинг тўрт хили ҳозир Давлат Сифат белгиси билан чиқарилмоқда.

МАДАНИЙ ҲАЁТ ХРОНИКАСИ

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА

Орденли Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводи коллективи билан Жиззах областидаги партия XXV съезди номли совхоз меҳнаткашларининг дўстлиги узоқ йилларга бориб тақалади. Қишлоқ ва завод ишчилари ўртасида учрашувлар ўтказилмоқда.

Улар ўртасида маданий алоқалар ҳам мустаҳкамланмоқда. Завод «Текс» вокаль-чолғу ва духовой ансамблларининг ҳаваскорлари совхоз дала шийпонларида тез-тез меҳмон бўлиб туришибди.

Ансамбль репертуарида ҳозирги замон эстрада қўшиқлари, композициялар, гражданлар ва Улуғ Ватан уруши йилларининг қўшиқлари бор.

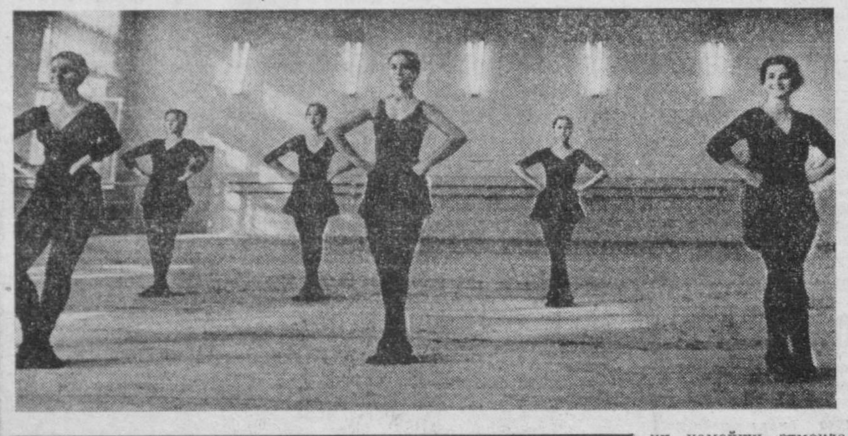

РАҚҚОСА ХИРОМ АЙЛАР...

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ХОРЕОГРАФИЯ БИЛИМ ЮРТИДАН РЕПОРТАЖ

— Тўхтанг! Ундай эмас!

Ўқитувчи Григорий Владимирович Ижицкий шундай деди-да, бундан бир неча муддат илгари тўхтатган мураккаб рақс элементларини қайтаришга киришди. Билим юрти ўқувчилари педагогларининг ҳар бир ҳаракатларини диққат билан кузатишди. Сўнг, рояль садолари остида испанча рақс ҳаракатларини қайта-қайта такрорлашди.

Биз Ўрта Осиёда ягона хореография билим юрти билан танишишни битирувчи группада ўтказилаётган дарс-машқни кузатишдан бошладик.

Республикамизнинг бу кекса ўқув юртларининг тарихи бой, ёрқин ва қизиқарли ҳодисаларга тўла. Ўзбекистонда балет мактабининг пайдо бўлиши билим юрти билан боғланади. Уни битирган санъаткорлар ҳозирги кунда мамлакатимиз ва чет элларнинг кўп театрларида балет санъатини намоён этмоқдалар.

Ўзбекистоннинг балет мактабига санъаткорлардан Уста Олим Комилов, Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева, Розия Каримова, Нина Довгели ва бошқалар 1931 йилда асос солишган. Ўзбек балет мактабининг тараққиётига Зоя Медведьева, Вера Губская, Обуховлар оиласининг аъзолари каби Москва ва ленинградлик классик рақс усталари катта таъсир ўтказишди. Билим юртини биринчи бўлиб 1941 йил 22 июнда Улуғ Ватан урушининг биринчи кунида Галия Измайлова, Нина Самсонова, ҳозир билим юртида устозлик қилаётган Мира Шерова сингари таниқли балериналар битиришган эди.

Уттизинчи йиллар бошида бошланган Ленинград ва москвалик педагоглар ҳамда балетмейстерлар билан ижодий алоқалар, ҳамкорлик ҳозирга қадар давом этиб келмоқда.

Уруш йилларида балет мактаби қобилиятли болалар интернатига айлантирилгач, бу ерда эвакуация қилинган Ленинград консерваториясининг педагоглари меҳнат қилишган. Билим юртини битирганлар ичида Клара Юсупова, Қундуз Миркаримова сингари саҳнамиз юлдузлари бор. Урушдан сўнг талантли ўқувчилардан бир группасини Москва ва Ленинград театрларига малака оширишга юборишди. Уларнинг ичида ёш ўзбек ўқувчилари ҳам бор эди.

Билим юртининг янги биноси 1947 йилда қурилган. Шу йил декабрь ойида Педагогика кўчасидаги бу бинода хореография билим юрти ташкил этилганлигининг 30 йиллиги байрам қилинади. Ўтган даврлар ичида республикамиз нинг балет мактаби кўплаб талантли санъаткорларни тайёрлади. Уларнинг ичида Киров номли Ленинград Давлат опера ва балет театрининг солистлари Валентина Ганибалова, Лидия Груцина ҳам бор. Улар шу кунларда Берлиннинг опера ва балет театрида классик рақсдан таълим беришяпти. Тошкент билим юртини битирган РСФСР халқ артисти Равил Содиқов Қозон театри саҳнасида ўз санъатини намойиш этмоқда. Новосибирскда РСФСРда хизмат кўрсатган артист Флора Кайдани муваффақиятли ижод қилмоқда. Кишиневда Роза Потехина, Ленинграднинг кичик театрида Людмила Малишкова, Москванинг Станиславский ва Немирович-Данченко номли театрида Светлана Цой ҳам Тошкентда олган санъат сирларини намоён этишяпти.

Республикадагина эмас, мамлакатимизда ҳам машҳур «Баҳор» ансамбли, «Шодлик», «Лазги» ансамблларида ҳам Тошкент хореография билим юртини тугаллаган санъаткорлар меҳнат қилишмоқда.

Билим юртининг катта зали доим гавжум бўлади. Группалар кетидан группалар бу ерда машғулот ўтказишмоқда. Мана, ойна девор ёнида кичкинтойлар — балетда энди ўз ҳаётини бошлаётганлар тизилиб туришибди. Улар Бошқирдистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, тажрибали ўқитувчи Варвара Павловна Мей бошчилигида балет санъати сирларини эгаллашмоқда. Бўлажак санъаткорлар устозларининг ҳар бир ҳаракатини диққат билан кузатишяпти. Классик рақс санъати ҳақидаги китоб автори В. П. Мей республика Маданият министрлиги ва билим юрти раҳбарларининг таклифига кўра икки йилдирки билим юртида ишлаяпти.

Варвара Павловна илк маротаба 1929 йилда саҳнага чиққан эди. Бироқ ҳозиргача у саҳна билан хайрлашгани йўқ. Бутун умрини балет санъатига бахш этмоқда.

— Мен ҳар сафар Варвара Павловнанинг қизлар билан ишлашини кузатганимда, — дейди билим юртининг бадиий раҳбари, Ўзбекистон ССР халқ артисти Гулнора Низомовна Маваева,— билим юртида тарбияланаётган авлод ишончли қўлларда эканлигига қаноат ҳосил қиламан.

В. ЭНКЕР.

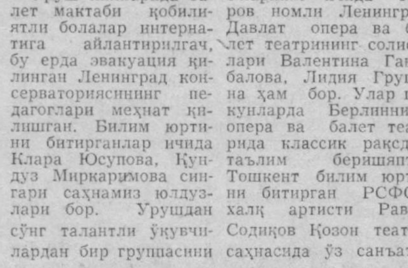

А. Герасимов фотолари.

РАЙОН СОЛНОМАСИ

1954—1955 йиллар. Тўқимачилик комбинатининг турар жой шаҳарчаси қурилиши давом этяпти. Фрунзе районида тери ва сунъий тери заводлари ишчилари учун турар жой шаҳарчаси қуришга ер майдони ажратилди.

1955 йилда тўқимачилик ва енгил машинасозлик институтини 246 мутахассис битириб чиқди.

Тошкент театр санъати институтида рассомлар, декораторлар, графикачилар тайёрлайдиган бадиий факультет очилди. 1955—56 йилларда институтда 220 нафар ёш таълим олди.

1956 йил. «Таштекстильмаш» заводида йигирув-тўқимачилик ва бошқа янгидан-янги тўқимачилик машиналари ишлаб чиқарила бошланди.

1957 йил. Тошкент тўқимачилик комбинатида мингдан зиёд рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий этилиб, 3 миллион 836 минг сўмлик иқтисодий фойда олинди. 1958 йил. Коллектив 1169 та таклиф киритди. Комбинатдаги 1400 рационализаторнинг 82 проценти ишчилар эди. Шу комбинат Тошкент енгил саноат корхоналари ўртасида ихтирочилик ва рационализаторлик ишлари бўйича мусобақада биринчи ўринни эгаллади. 1959 йилда мамлакатда ивановолик тўқимачи Юлия Вечерованинг жиҳозлардан самарали фойдаланиш ва уларнинг унумдорлигини ошириш бўйича ташаббуси кенг қулоч ёйди. Тошкент тўқимачилик комбинатида бу ташаббусга биринчилардан бўлиб, тўқувчилардан Л. Светашова, Е. Сухорукова ва мастер ёрдамчиси А. Бочаров, сўнг уларнинг сменадошлари А. Сутюшева, М. Корнеева ва З. Ситшаев қўшилишди. 1959 йилда корхонанинг 366 илғор ишчиси етти йиллик маррага етди.

1963 йил. «Таштекстильмаш» заводида пластмассадан деталлар тайёрлаш йўлга қўйилди, пластмассани қайта ишлайдиган махсус участка ташкил этилди. 230 хил янги деталь ишлаб чиқилди. Натижада 20 минг сўмдан зиёд иқтисодий фойда кўрилди.

1964 йил 29 март куни Сирдарё областининг шаҳар ва қишлоқларида «Ўроқ ва Болға байрами» ўтказилди. Фрунзе район меҳнаткашлари Пахтаорол совхози пахтакорларининг меҳмони бўлишди.

Фрунзе район ижроия комитети маданият бўлимида район аҳолисига маданий хизмат кўрсатиш, бадиий ҳаваскорликни ривожлантириш масалалари билан шуғулланувчи Совет тузилди.

1965 йилда «Таштекстильмаш» фақат Польша Халқ Республикасининг ўзигагина 35 та ростлаш ва 165 та йигирув машиналари жўнатди. Йил сайин завод машиналари чет элга кўплаб экспорт қилинишн сабабли корхонада экспорт қилинаётган машиналарни ўрнатиш ва созлаш билан шуғулланувчи махсус бўлим ташкил этилди.

ФИЗКУЛЬТУРА КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

ҲАММА УЧУН ОЧИҚ

Урушдан олдинги газеталарни варақлаганингизда унинг сарғайган саҳифаларидаги хира фотосуратларга кўзингиз тушади. Унда ғолиблик шоҳсупасининг энг юқори поғонасида турган ёш спортчи, ўртада шаҳар биринчилигини қўлга киритган футбол командаси, шоссе бўйлаб учиб кетаётган велосипедчилар тасвирланган. Уларнинг барчасининг майкаларига «Текстильщик» сўзи ёзилган.

Комбинат ташкил этилганига 40 йил тўлди. Корхонада физкультура коллективи пайдо бўлганига ҳам шунча вақт бўлди.

— Биз ишни аввало оддийгина волейбол майдончасидан бошлаган эдик, — деб ҳикоя қилади тўқимачилик комбинатининг собиқ ишчиси В. Медова. — Дам олиш кунлари ҳашар уюштириб, аста-секин стадион қуришга киришдик.

Комбинат физкультурачилари устунларга балиқ овлаш тўрларини ўрнатиб, машқ, мусобақа ўтказишарди.

Спорт базаси қурилишида комбинатнинг директоридан тортиб қоровулгача қатнашишди. Аста-секин корхона стадиони барпо этила бошланди. Чим ётқизилган футбол майдони, енгил атлетика йўлакчалари ва спортнинг бошқа турлари билан шуғулланишга мўлжалланган майдончалар барпо этилди.

Бир оз ўтгач бассейн ҳам қурилди. Бассейн тарихига оид шундай воқеани ҳикоя қилишади. Бассейннинг сатҳи текис эмас. Бироқ бу сузиш билан шуғулланувчи спортчиларга жуда маъқул келмоқда.

Бассейн қурилганида чўмилишни биладиганлар бармоқ билан саналарли даражада эди. Шунинг учун чўмилишни билмаганларни ўргатиш мақсадида бассейннинг кўп жойлари саёз қилиб қурилганди.

— Ҳашар ўзбек халқининг қадимий анъанаси, у ҳозир ҳам давом этмоқда, — дейди спорт клубининг раиси Д. Киселёв, — ҳозир спорт клубининг стадионига иккинчи умр бахш этиляпти, — деб давом этди у.—Яқинда «Текстильщик» стадионига яна бирмунча майдон қўшилди. Яқин келажакда янги волейбол, баскетбол майдончалари қуриш кўзда тутиляпти. Янги меҳмонхона қурилиб, ўқ отиш тири реконструкция қилинади. Бассейнга янги жиҳозлар ўрнатилади. Стадионни қайта қуришга айниқса ёшлар катта ҳисса қўшишяпти. Чунки, стадион уларнинг иккинчи уйи ҳисобланади.

Дарҳақиқат стадионда 4 мингдан зиёд тўқимачилар мунтазам равишда футбол, сузиш, қўл тўпи, спорт гимнастикаси, велосипед спорти ва баскетбол билан шуғулланишмоқда.

Комбинатда спортнинг футбол тури 1940 йилда ташкил этилган эди. Ўша пайтларда олинган кинохроникаларда тўқимачи ўзбек хотин-қизлари ҳам спорт байрамларида қизғин иштирок этишаётганлиги акс этган. Бу ҳам комбинатда физкультура иши оммавий тус олганлигини исботлаши мумкин. Фақат шу йилнинг ўзида комбинатда тўқимачилик комбинатининг 9-қишки спартакиадаси, ётоқхоналар спартакиадаси ўтказилди. Ҳозирги дамларда 18-ёзги спартакиада қизғин давом этмоқда. Бу спорт тадбирларида деярли барча тўқимачилар иштирок этишяпти.

Оммавийлик маҳоратни юзага келтиради. Комбинат физкультура коллективидан велосипедчи С. Папандапуло, гимнастикачи А. Отахонов, курашчи О. Мясников сингари таниқли спортчилар етишиб чиқди. Олий лигада иштирок этаётган «Меҳнат» сув полочиларининг кўп аъзолари ҳам спортга йўлларини «Текстильщик»дан бошлашган.

В. СТУЛИН.

Фрунзе районига бағишланган ушбу сонни Р. Тэлль, А. Ниёзов, Ф. Овечкин, В. Стулин ва В. Энкер тайёрлашди.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27|IX да **Тоҳир ва Зуҳра**, 28|IX да **Спартак**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27|IX да **Кўрмайин босдим тиканни**, 28|IX да **Келинлар қўзғолони**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 27|IX да **Скапеннинг ҳийласи**, 28|IX да **Кўзингни каттароқ оч!**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистларининг гастроллари, «СУВДА ЦИРК» АТТРАКЦИОНИ.**

КИНО

27, 28 СЕНТЯБРДА

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Ҳаётга ташналик** (11, 13.30, 16, 18.30).

Оқ Бим Қора Қулоқ — «ЧАЙКА» (12, 18.00).

Қамал — «ЧАЙКА» (15, 21.00).

Арвоҳ-кема — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Куз — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Йиғламагин, қизгина — «ТИНЧЛИК» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Номаълум актёр ҳақида қисса — «ФЕСТИВАЛЬ»

КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ТОШКЕНТ КИНОСАЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ

28, 29 ОКТЯБРДА

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишланган ҲАВАСКОРЛИК ФИЛЬМЛАРИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Киров кўчаси, 24-уй, «Билимлар уйи». Киноҳаваскорлар клуби.

ТУРИСТ

БЕЛОРУССИЯ ВА БОЛТИҚБЎЙИ ШАҲАРЛАРИ БЎЙЛАБ ТУРИСТИК ПОЕЗДДА САЁҲАТ ҚИЛИШ УЧУН ПУТЕВКА СОТИБ ОЛГАН

ТУРИСТЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТУРИСТИК ПОЕЗД ТЕМИР ЙЎЛ ВОКЗАЛИДАН 7 ОКТЯБРЬ ЭРТАЛАБ СОАТ 4.20 МИНУТДА (Москва вақти) ЖЎНАЙДИ.

Туристлар Тошкент саёҳат ва экскурсиялар бюросида (Парадлар хиёбони, 5-уй, 1-хона) олдиндан рўйхатдан ўтиб қўйишлари лозим.

ДИҚҚАТ!

Тошкент Алоқа электротехника институти студентларига институт атрофидаги уй ёки квартираларини бериб туришни хоҳлайдиганлардан институт комсомол комитетига хабар беришларини сўраймиз.

Адрес: Энгельс кўчаси, 108-уй. Телефон: 35-05-50.

А. Н. Островский номли Тошкент театр рассомлик санъати институтининг 879568, 879631, 879683 ва 879684 номерли йўқолган

ДИПЛОМ БЛАНКАЛАРИ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти томонидан **Чормев Ҳамро Муродович** номига берилган 882924 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

СССР ЙЎЛЛАР МИНИСТРЛИГИ МЕТРОПОЛИТЕНЛАР БОШ БОШҚАРМАСИ ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ БИРИНЧИ НАВБАТИНИНГ УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 60-ЙИЛЛИГИ АРАФАСИДА ИШГА ТУШИРИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН МЕТРОПОЛИТЕН ҲУЗУРИДА ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

КУРСЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИНАДИ

— катта операторлар ва пулни майдалайдиган автоматларнинг операторлари.

Мазкур ихтисослар бўйича бухгалтерия ишида тажрибаси бўлган ўрта маълумотли, 18 ёшдан юқори бўлган қизлар таклиф қилинади.

МАШҒУЛОТЛАР ТОШКЕНТ ШАҲРИДА БИР ОЙ МОБАЙНИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқиш даврида 80 сўмдан кам бўлмаган миқдорда тариф ставкаси тўланади.

ЎҚИШ — 1 ОКТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шевченко кўчаси, 62-уй, кадрлар бўлими.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

27 СЕНТЯБРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

18.15 «Тула области меҳнаткашлари мусобақалашмоқдалар». 19.00 Янгиликлар. 19.15 Ҳиндистон мустақил деб эълон қилинганлигининг 30 йиллигига бағишланган Ҳиндистон телевидениесининг программаси. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 — 22.40 Танаффус. 22.40 «Адресимиз — Совет Иттифоқи». 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 «Бўғирсоқ ҳақида эртак». Болалар учун мультфильм. 18.40 Телевизион театр почтаси. 19.30 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Звезда» (Пермь). «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Ахборот» информацион программаси (рус.). 21.15 «Ахборот» информацион программаси. 21.35 Кичик концерт. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Пахтазор — мардлар майдони». 22.45 «Ўз ихтиёри билан». Бадиий фильм. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

Тошкент кўрсатади. 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. «Футбол — сеҳрли сўз». 19.25 «Учрашувлар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. «Ўзга Наташа» (рус.).

28 СЕНТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

18.05 «Америка репортажлари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Автор — Л. Липовецкий. 19.00 Янгиликлар. 19.10 «Элегия». Совет Армияси Марказий академик театри фильм-спектакли. Автор — П. Павловский. 21.00 УЕФА кубоги учун футбол мусобақалари. «Динамо» (Тбилиси) — «Интернационале» (Милан, Италия). 1-тайм. Тбилисидан олиб кўрсатилади. 21.50—22.00 Танаффус. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 УЕФА кубоги учун футбол мусобақалари. «Динамо» (Тбилиси) — «Интернационале» (Милан, Италия). 2-тайм. 23.15 «Спортлото» тиражи. 23.30 Футбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги учун. «Торпедо» (Москва) — «Бенфика» (Лиссабон, Португалия). 2-тайм. «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Биз — 70-йиллар комсомолларимиз» (рус.). 18.50 «СССР Конституцияси лойиҳаси тўғрисида суҳбатлар». «СССР гражданларининг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари». 19.10 «Муз устида Тошкентнинг ёш фигурачилари». 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 «Чечено-Ингушетия тоғларида». Телевизион ҳужжатли фильм. 20.10 «Мухтор Авезов». Адабий портрет. Ёзувчи туғилган кунининг 80 йиллигига. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Дил таронадари». Лирик концерт. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Чорвачилик — зарбдор фронт». 22.45 «Енгил ҳаёт». Бадиий фильм. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Геология ва геофизика институтининг дирекцияси ва жамоат ташкилотлари институтининг кичик илмий ходими

Усмон МУҲАММАДЖОНОВнинг

ва В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети геология факультетининг 5-курс практиканти

Абдукарим АБДУРАҲМОНОВнинг

фожиали ҳалок бўлганликларини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумларнинг оила аъзоларига таъзия изҳор этадилар.

27 СЕНТЯБРЬ, 1977 й.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ГСП, ТОШКЕНТ, ЛЕНИН ПРОСПЕКТИ, 41-УЙ.

Р — 13470.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26.

ИНДЕКС 64579.

Нашр Г—3158.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача. Эълонлар бўлими — 33-81-42.